

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V. BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11-55-62.
Postatakarékpénztári csekk számla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Égész évre 4, félére 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 33. szám.

Augusztus hó 14

Kölcsey halálának százéves évfordulója

Ez év augusztusában ünnepli a magyar nemzet a „Himnusz” költője százéves évfordulóját. A főünnepséget a Gyöngyösi István Társaság rendezi augusztus 19-én, Pestvármegye pedig a Kölcsey-emlékművet leplezi le augusztus 24-én. Mindkét ünnepséget a rádió közvetíteni fogja. Augusztus 19-én a Balatonon reménytűzek gyulnak ki a „Himnusz”-ünnepségek alkalmából.

A magyaránny nemzeti ünnepéssel a csonkaország lakói méltó módon igyekeznek hódolni Kölcsey emlékének, aki vallásos ihlettel eltelve keresett menedéket elnyomott nemzete számára az Isten trónusánál.

Kölcsey költő, kritikus és szónok volt egy személyben. Hatalmas kortársai között is kimagasló lélek. Szatmárvármegye pozsonyi követe. Az ifjúság vezére, a reformpolitikuskok egyik előharcosa.

A „Himnusz”-t 1823-ban írta és megrázó hatást ért el vele.

Mint politikus a legtisztább érzelme embere volt. Hatása felrázta tersedéséből az elerneydt nemzetet s a magyar nép óriási tömegeit nyerte meg a haladás és a közbizadságok eszméinek.

A „Himnusz”-t jóval későbbben zenésítette meg Erkel Ferenc, a legnagyobb magyar zeneszerzők egyike. Kölcsey már nem élt akkor, amikor nemzeti fohásza minden magyar imájává lett.

1838 augusztus 16-án egy hivatalos ügyben halura utazott. Utközben záporosodt érte utól. Atázott, meghült s augusztus 23-án halt meg 48 éves korában.

Kortársai mélyeséges bánattal sirtatták meg. Wesselényi Miklós arcát kezébe rejtette s így kiáltott fel:

— Nem közénk való volt!

Vajjon közénk való-e most. magyar testvérek? Megvan-e lelkünkben hiánytalanul a nemzetünk jövőjébe vetett mélyeséges hit, amelyet a „Himnusz” magasztos sorai plántáltak belénk?

A főiskolai munkatáborok

A főiskolai munkatáborok felállítását és bevezetését már ismergettük lapunkban. Az első munkatáborokat még Hóman Bálint kezdeményezte és tette fejlődésképesé. Az intézmény célja a főiskolai ifjúság nyári foglalkoztatásán kívül, amely bizonyony anyagi előnyökkel is jár, még az is — s szerintünk a sokkal fontosabb —

hogy minél közelebb hozza a tanult és vezetésre hivatott ifjúságot a falvak fiatalságához. Ennek a közeledésnek és kölcsönös összeforradásnak előnyeit nemzeti szempontból felmérni alig lehet. Különösen azt a részt, amely a főiskolák női hallgatóit olyan mindennapi munkakörbe vonja be a falusi háztartások, a gyermekápolás megismerésén keresztül, aminek szociális kihatása sok tekintetben lesz előnyös és óhajtható.

Azzal, hogy a főiskolai hallgatók betekintést nyernek a falusi élet háztartási, közegészségügyi, gyermeknevelési és sok más kérdésébe, hatalmas tábora szaporodik a falut megértő, igaz és sze-

retetteljes felkarolónak. Ez pedig igen fontos, annál inkább is, mert a nők erőteljes részvétele nélkül a társadalom szociális kérdéseket megoldani alig tud.

De fontos abból a szempontból is, hogy a közvetlen érintkezés ilyen kiépítése folytán a falu népének ismerete is tágul, öntudatlan közönyét pedig igen gyakran a megértés és őszinte érdeklődés váltja fel.

Csak helyeselhetjük a kormány törekvését, hogy a munkatáborok kereteit a lehetőség szerint bővíteni szándékozik.

Előnyére fog válni nemcsak a városnak és a falunak, de az egész nemzetnek is.

Enyhül a romániai magyarság helyzete?

A világ közvéleménye közel két évtizeden át nem vette tudomásul, vagy ha a szembeálló eseteket kénytelen volt is tudomásul venni, semmit sem tett annak a helyzetnek megszüntetésére, hogy

a Magyarország testéből meg-nagyított utóállamok egyáltalán nem hajtották végre a trianoni békeszerződésnek a kisebbségekre vonatkozó rendelkezéseit.

Ez a lehetetlen állapot megszünt Jugoszláviában, amely az utóbbi években lényegesen javított a magyarság helyzetén, míg Csehszlovákia, a szudétánemek erőlyes állásfoglalása nyomán, most igéri — Isten tudja hányadszor — hogy a kérdést rendezni fogja. Anglia, amely nagy súlyt helyez a közép-európai kérdések mielőbbi és végleges rendezésére, tanácsadóként és a taktikázás megelőzésére tudvalevően Runciman lordot küldte ki Prágába. Ugy látszik, ezeknek az eseményeknek a hatása alatt szánta rá magát Románia is arra, hogy augusztus 4-én egy 28 pontból álló rendeletet adjon ki a kisebbségekre vonatkozóan.

A rendelet a magyarság, illetve az összes kisebbségek számára minden téren a valamennyi román állampolgár

számára biztosított jogokat biztosítja;

megadja a saját nyelvi iskolák és intézmények fenntartásának jogát, biztosítja a kisebbségek kulturális jogait; megengedi a törvény előtt, hogy a magyar kisebbség saját nyelvén védekezhessék; elrendeli továbbá, hogy olyan városokban, községekben, ahol a lakosság többsége magyar, polgármesterré, jegyzővé, illetve bírónak magyar embert kell megválasztani; olyan helyeken pedig, ahol kisebbségekben vannak a magyarok, a felekkel érintkező tisztviselőknek magyarul is kell tudniok.

A román kormány augusztus 7-én kiadott második rendeletével intézkedik a román kisebbségi kormánybiztosság felállításáról. Ez a rendelet is leszegezi, hogy

a törvények nyelvi, faji és vallási különbség nélkül minden román állampolgár számára azonos polgári és politikai jogokat biztosítanak

és a kisebbségek a vallási életben, a sajtóban, a magán- és kereskedelmi életben, valamint a bíróságok előtt szabadon használhatják anyanyelvüket.

Ezek a rendeletek voltaképpen csak elismerései Románia ama kö-

telezettségeinek, amelyek a trianoni békeszerződésben már bennfoglaltattak; minden azon mulik tehát, hogy a mindenesetre nagy haladást jelentő rendeleteket az alsóbbfoku hatóságok végrehajtsák-e, vagy azoknak sem lesz nagyobb foganatjuk, mint volt a trianoni békeszerződésnek.

Amennyiben a román kormány valóban gondoskodni fog róla, hogy közegei becsületesen végre is hajtsák ezeket a rendeleteket és a magyar kisebbségeknek biztosítsák mindazokat a jogokat, amelyeket Szent István Magyarországa-ban senki nem vitatott el a román anyanyelvtől, akkor remény lehet arra, hogy Romániával éppen ugy kialakul a barátságosabb viszony, mint ahogyan Jugoszláviával szemben már eddig is megnyilatkozott ez a közeledés.

A honvédelmi miniszter a katonás szellemről

Vitéz Rátz Jenő honvédelmi miniszter augusztus 9-én fogadta a fővárosi sajtó képviselőit, hogy nyilatkozatot tegyen előttük a modern honvédelemről.

A miniszter nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy a hadsereg felépítéséhez emberanyagra, felszerelésre és sok minden egyébre, van szükség. Rámutatott ezután arra, hogy a hadsereg nagyságát a népesség száma, az anyagi felkészültséget pedig az ország teherbíróképessége szabja meg, van azonban egy fontos tényező, amelyet a végsőkig ki kell használni és ez: a nemzet katonás szelleme, amely nélkül a legnagyobb és legjobban felszerelt hadsereg sem ér semmit. A mai háboru már nemcsak a katonák háboruja, mert nemcsak a frontokon folyik. Ma már háboru esetén az egész ország hadterület és mindenki, akár be van sorozva, akár nincs, tulajdonképpen egyformán katoná, tagja a honvédelemnek, ugy, hogy azt lehet mondani, hogy a honvédség ma a nemzet és megfordítva: a nemzet maga a honvédség. Ezért fontos a katonás szellem kifejlesztése és fokozása. Kifejtette ezután a miniszter, hogy a katonás szellem a rend és a fegyelem önkéntes felismeréséből, az egyéni érdekeknek az összesség érdekei alá rendeléséből, a vezetők iránti tisztelétből, kitartásból, önfeláldozó bátorságból és a nemzet nagyobb és boldogabb jövője iránti tőrhétetlen hitből áll.

Ennek a katonás szellemnek a kialakítása érdekében a honvédség békében nagy nemzetnevelő munkát fejt ki. A miniszter végül felkérte a sajtót, hogy ebben a nemzetnevelő munkában vegyen részt a közönség felvilágosításával.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után villásgregelin látta a miniszter vendégül az újságírókat.

BESZÉLŐ SZÁMOK

A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet adatai szerint a világon 650 millió szarvasmarhát, 691 millió juhot és 238 millió sertést találunk, ami annyit jelent, hogy minden 1000 emberi lélekre 306 szarvasmarha, 315 juh és 131 sertés esik. A világ vezető országai az állatállomány tényleges számai szempontjából India, Ausztrália és Kína.

A negyedik lispei olajkut napi 25 vagon olajat ad

Lispezentadorjában, ahol az Eurogasco Társaság olajkutakat furat, most fejeződött be a 4. számú kut furása. Az eredmény a legkisebb. A jelenleg megnyitott kut ugyanis naponként 24—25 vagon nyersolajat ad. A második és harmadik számú kut egyúttal naponként 6—7 vagon olajat termel. A napi termelés tehát 30—32 vagonnak felel meg és ez a mennyiség az ország nyersolajszükségletének közel 50 százalékát fedezi. Az első számú kútból csak föld-

gázt nyernek és ennek felhasználásával végzi a társaság a többi kutat furását. Megállapították, hogy a negyedik olajkutatnak az olajrétege 6 méter vastag, az első kutak 2 méteres réteggel szemben. Az olaj minősége is kitűnő.

Rövidesen megkezdik az ötödik, hatodik és hetedik kut furását is. Nagykanizsa felé haladva. A geológusok megállapítása szerint ugyanis az olajmedence elhúzódik Nagykanizsa, Nagyrécsé és Galambok felé.

A kormányzó tizezer pengős hozzájárulása a debreceni diákok telepítési akciójához

Debrecen református főgimnáziumának ifjúsága a református polgáriskola és a református tanítóképzőintézet ifjúságával karöltve akciót indított, hogy a Dunántul egykés vidékeire sokgyermekes magyar családok telepítésének útját tisztázzák.

A lelkes diákok már régebben megkezdtek a gyűjtést a nemes, hazafias célra, hetenként egyszer lemondtak a husételről, a gimnazisták étkezési bankettjüket sem tartották meg s a megtakarított pénzeszeget a telepítési akció céljaira fordították.

Az első tiszántuli családot már le is telepítették az egyik dunántuli egykés faluba, házat, tehenet, gazdasági felszerelést vásároltak a megtakarított pénzből számára.

A hazafias akció most nagy lendu-

letet kapott vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó nemes gesztusa révén. A kormányzó, aki maga is a debreceni kollégium diákja volt, tudomást szerzett az diákok akciójáról és most illetékes helyről értesítették Kun Sándor dr. gimnáziumi igazgatót, hogy

a kormányzó az ifjúság által kezdeményezett akcióhoz 10.000 pengővel járul hozzá és az összeg kiutalása már meg is történt.

Bizonyos, hogy a kormányzó nagylelkű gesztusát tehetségükhöz képest sokan fogják követni s így ebben az évben már több sokgyermekes tiszántuli családnak tudnak már házat és felszerelést adni a Dunántul néptelepítő vidékein.

Kocsmából kulturház Hosszúhetény páraflán off- hont emelt a faladásnak

Julius utolsó vasárnapján avatta fel kulturházát Hosszúhetény bánya-nyomai község nagyszabású ünnepély keretében s az egyház áldása kíséretében. Méltó volt az ünnepség az esemény nagyságához, részt vevett rajta a fula apraja-nagya szép, színes népviseletben; ott voltak a hatóságok, a szövetkezeti központok képviselői is az esemény rendkívüliségének tanúként. Sok kulturházat ismerünk szerre ez országban, soknak nemcsak a felavatásában, de a létesítésében is résztvettünk, de a célt, a gondolatot ily tökéletesen megvalósító kulturházat még nem láttunk.

Ennek az érdekessége még az is, hogy kocsmából lett, míg sok helyütt a kulturházból is kocsmát csináltak...

De álljon itt Czímber József dr. főjegyzőnek az ünnepélyen elhangzott ismertetése a kulturház történetéről.

A régi Kajdák, Bócók, Kis-tóthok, felső Kissok, Dallosok és a többi kórhajas, vénhegy magyarok, de azokat beszélhetnének a zsupfődeles becsaliról, amely valaha e helyen állt és hívogatta mestergerendáról lógó, füstös mécesével a vendégeket. Mig 1901-ben nemcsak a méces vetett utolsó lobbót, hanem a zsupfedél is. Még az évben felépült a régi helyén a mostani nagy, emeletes vendégház 17 ezer forint költséggel. Nagy pénz volt ez akkor, de az akkori vi-

lágnek még korcsmára is volt ennyi pénze. Pedig anyagilag csak a kamatot hozta meg gyengén, erkölcseileg pedig csak ártott, mert sok átok, szító tapadt erős falaira és sok családi boldogtalanság kénköves forrása lett.

De nagyot fordult azóta az idő keze, az emberek józanabbak lettek, komoly munka utáni vagy, nemesebb, tartalmasabb életél alakult ki a község lakosai szívében, lelkében és ez a törekvés társadalmi egyesületek megalakításában nyilvánult meg. Sorra jöttek: a Polgári Olvasókör, a Faluszövetség, a Hangya, a Hitel-szövetkezet, a Sportegylet, a Stefánia Szövetség, a Leányegyesület, végül a Tejszövetkezet. De csak papíron éltek, mert nem volt alkalmas helyiségük.

1935-ben alakult meg a Stefánia Szövetség fiókja. Az alakuló gyűlésen jelenlevő Fischer Béla, akkori alispán látta, hogy ez a szép intézmény sem fejthet ki megfelelő működést helyiség hiányában. Azonnal intézkedett is. Felhívta a községet egy olyan épület tervének elkészítésére, amelyben helyet kapnának az összes közérdeklő intézmények. A gondolatot tett követte.

A képviselőtestület 1935 június 4-én már tárgyalta a nagykozmának kulturházzá való átadását.

1936 június végén már el is készültek az átalakítási munkák, összesen

9000 pengő költséggel.

Ebben az épületben foglal helyet a Stefánia csecsemővédő intézet három gyönyörűen berendezett helyiséggel. Hosszúhetény és Vidéke Hitel-szövetkezet, a Hangya, a Polgári Olvasókör, a Faluszövetség 2—2 helyiséggel, a Hosszúhetényi Sportegylet, egy orvosi rendelő, a védőnőnek 2 szobakonyhás, fürdőszobás lakása, a házgonnok 2 szoba, konyhás lakása (az egyik vendégszoba), túzóltó órszoba és szertár, végül egy nagy előadóterem beépített színpaddal.

Az egész épület hivatásszerű teljesítést valósított meg azáltal, hogy

a tejszövetkezet olcsó telket kapott a kulturház mellett s 8400 pengőből egy nagy helyiségés, gyönyörű tejszarnok-épület kapcsolódott a kulturház épület-tömbjéhez.

Hosszúhetény derék vezetősége és népe olyan otthont emelt a magyar gazdasági és lelki haladásnak, amely ritkítja pártját az egész országban s amely mintája lehet a jövőben épülő összes kulturházaknak. Az ilyen — kocsmából kulturházat csináló — nép jövőjét nem kell féltetni; az ilyen kidolgozza, kimunkálja nemcsak a maga, hanem a nemzet feltámadását is!

NAGY SÁNDOR

LAPZÁRTA

Debrecen környékén lezuhant egy repülőgép

A Budapesten rendezett nemzetközi pilótáknak résztvevői augusztus 10-én Debrecenbe repültek. A vendégeket egy külön repülőgépen újságírók is elkísérték. Az újságírók repülőgépe délután háromnegyed 4 óra körül visszaindult Budapestre, ahová azonban nem érkezett meg.

A repülőgép, amelyen tizenketten ültek, Hajduszoboszló határában lezuhant és izzé-porrá tört; utasai, a pilóta és a kiegészítő szörnyethaltak.

A hivatásuk gyakorlása közben meghalt újságírók névsora a következő:

Benke Tibor (Új Magyarország), Molnár Béla (Magyarország), Peller György (Újság), Rusznayk Iván (Az Est), Simor Miklós (Nemzeti Újság), Szilassy József (Függetlenség és Esti Újság), Zámory Antal (Virradat). Az utasok közt volt két debreceni újságíró is.

A borzalmas szerencsétlenségről, mely országos részvételt keltett, következő számunkban részletesen számolunk be.

A HÉT POLITIKAJA

Többnapos minisztertanács

A kormány tagjai Imrédy Béla miniszterelnök elnöklésével augusztus 10-én többnapos minisztertanácsra ültek össze. Az előreláthatóan négy napig tartó tanácskozás során a kormány tagjai megbeszéltek az országgyűlési képviselők, miniszterek, államtitkárok és főispánok összehívatásának szabályozására, a honvédelem további kitűztetésének ügyére és a falusi lakosság életszínvonalának rendezésére és megjavítására vonatkozó terveket, végül az adópolitikára módosítására vonatkozó elgondolásokat is. A nagyjelentőségű minisztertanácsról, mely kiterjed a legfontosabb közjogi, politikai és szociális problémákra egyaránt hivatalos jelentést adnak ki.

Új gazdaszervezések

Nagyjelentőségű politikai akciót kezdeményezett Székesfehérvár társadalma, amely a legutóbbi törvényhatósági bizottsági közgyűlésen elhatározta, hogy országos mozgalmat kezdeményez a gazdaszervezések nemzetközi és keresztény alapon való meg-

szervezése érdekében. Ugyanekkor megalakították az akció szervezőbizottságát, amelynek elnökévé gróf Eszterházy Lászlót választották meg.

A szervezőbizottság augusztus 7-re gyűlésre hívta össze a vármegye és az ország gazdaszervezésekét.

A gyűlésen Hunyady Ferenc gróf hosszabb beszédben ismertette a mozgalom célkitűzéseit, majd rámutatott arra, hogy az Imrédy-kormány erőlyes kézzel látott hozzá a rendcsinálás munkájához és huszonnégy óra alatt lerőte a multban minisztereket bukattól szeszkarított is. Hangzott, hogy az országot csakis az összefogás, a szeretet és a bizalom mentheti meg.

A földmívelésügyi miniszter átvette hivatala vezetését

Sztranyavszky Sándor dr. titkos tanácsos, földmívelésügyi miniszter külföldön töltött háromhetes nyári pihenőjéről visszatért és augusztus 8-án átvette minisztériumának vezetését.

A csehszlovákiai helyzetben természetesen döntés még nem történt: Runciman lord, az angol közvetítő augusztus 10-én megbeszélést folytatott Benes kóztársasági elnökkel és Hodzsa miniszterelnökkel, 11-én pedig a szudánémet kiküldöttet fogadta. A cseh sajtó éles támadásokat folytat úgy az angol kiküldöttel, mint Hodzsa miniszterelnökkel szemben, hogy megakadályozza a nemzetiségnek adandó engedményeket. Csehszlovákia tehát nem hajlandó engedményeket adni, a nemzetiségnek pedig végre követelik két évtizeden át elcsikkasztott kisebbségi jogai érvénybelépését.

A japán-kínai fronton kiélestedtek ismét a harcok; a mandzsú-szovjet

határon pedig valóságos háborúvá szélesedett a japán-szovjet határvirolongás. A lapzártakor érkezett hírek szerint Japán és a Szovjet között augusztus 10-én megegyezés jött létre, melynek értelmében a japánok egy kilométerre visszavonták csapataikat hadállásaikból és megkezdődnek a békéltető tárgyalások.

Spanyolországban a nemzetiek előrehaladása valószínűsíti a polgárháború hamaros befejezését.

A romániai kisebbségi rendelettel az angol sajtó élénk magyarázatokkal kíséri, leszegezve, hogy a rendeleték értéke attól függ, végrehajjták-e becsületesen az eddig elkobzott jogok megadására vonatkozó rendelkezést!

„Adósak vagyunk szoros kenyerünk kibővítéséért“ írja egy munkátestvérünk a messzi német földről

A Németországban dolgozó magyar munkások levelei ékes bizonyítékok, hogy mennyire él a megszentelt magyar föld iránti szeretet azokban, akik gyermekkoruktól öregségükig verejtékkel áldoznak ennek a földnek a mindennapi kenyéréért. A *Vasárnap* minden oldala is kevés lenne ezeknek a sokszor meghatón egyszerű leveleknek a közlésére, ezért csak néhány sort ragadunk ki a legszebbekből, hogy megmutassuk azoknak is, akik egy-két példányon kétségbevonják ennek a nehéz sorban élő rétegnek hazafias érzését és azoknak is, kiket elkésredésük talán el-elsoord a helyes gondolkodás utjáról, hogy a jőzőn többség hogyan érez és hogyan gondolkodik a magyarságra sorsdöntő kérdésekről.

Rámutatunk például arra, hogy a mult hetekben a munkátestvérektől beérkezett levelek egyikéből sem maradt ki

a főmeltóság kormányzó születésnapjáról való hódoló megemlékezés.

A messzi Németországból, azokról a helyekről, ahol szegény, kérgestenyérű, melegszívű magyarok iparkodnak nehéz munkával megkeresni téli kenyereket, reszkető kezekkel megírt sorokba szőtték bele az Egek Urához szóló hő imájkukat a kormányzó egészségéért, hogy felvirágoztathassa mindannyiunk nemzetét. A nehéz napi munka után a csoport legjobban fogalmazó tagja nekiült és megírta a *Vasárnap*-nak, hogy az itthonmaradt miliókkal együtt imádságos lélekkel emlékeznek meg ök is a Legelső Magyar Emberről...

A bihari megyei *Sarkadról* Németországba elszármazott *Jenei* Ambrus és csoportja, a tolmácsként oda beosztott *Pfeifer* Herman házaspárral együtt kétoldalas levelet intéz „Egy megtört, de mégis szép országhoz”, amelyben többek között így írnak:

— *Hálás köszönetünket fejezzük ki a kedves Vasárnap-nak, amely minden megjelenésekor új erőt és viruló reményiséget ad minden magyar szívnek, amikor olvassuk a szép magyar föld gazdag áldását és búgó imával köszöntjük az egek urát, a jó Istent, hogy adjon erőt, egészséget minden magyarnak annak betakarítására...*

— *Tínktek, a nagy német földön dolgozó magyar testvéreinknek munkabíróképességet kívánunk, testvéri és hazaszeretetet. Ne felejtjük el, hogy adósak vagyunk a jó magyar kormány minden tagjának, hogy*

szorongatott helyzetünkől kiragadtak valamennyiünket, hogy szoros kenyerünket kibővítsük és ezért áldást kérünk a kormány minden tagjára...

— *De szólnak a nagy magyar Alföld népéhez is, hogy zavartalanul élvezhesse a magyar Alföld gazdagságos áldását...*

A levél ezután külön-külön meleg szeretettel emlékezik meg a főispán-

ról, főszolgabíróról, a főjegyzőről, községi bíróról, községi előljárósról, mert — amint írja — „*valamennyien szem- és fültanúi voltunk szorgos és sikeres munkájuknak és annak, hogy meghatottan és mégis örömszívvvel engedtek minket nagy utunkra...*”

Végül könnyes szavakkal köszönti a *Vasárnap* utján családját, akiknek azt kívánja: „*Áldjon meg titeket az örökkévaló szeretet, a jó Isten is úgy szeressen, mint én titeket...*”

Burai Antal Bütövből kér áldást az ország vezetőire, hogy „*ezeréves szép, dicső magyar hazánkat helyreállítsák. Támadjon fel, ami nem halt meg és mégis el van temetve: az örök igaz-*

ság, hogy a közeljövőben a mi szülőföldjeink gyümölcsözők a mi verejtékes munkánk...

Tóth János a szurdokpiüspöki csoport nevében írott levelében a hódolat és hála kifejezése után beszámol arról, hogy munkaadójuk nagyon megszerette a magyarokat, névnapján megvendégelte őket, nagy mulatságot rendezett, autón kirándulásra vitte őket és vett nekik hét „szálfújó muzsikát” és mindegyiknek 7—7 márkát adott. Azután megkérdezte tőlük, amikor meghallotta a fájó magyar muzsikát, hogy milyen a magyar zászló? A munkások elmondották a szent háromszínt.

mire a derék munkaadó meg-

vette a kelmét, sebtiben elkészült a magyar zászló és az autóra ki is tűzték a német lobogó mellé.

A magyar munkások ezután bemutatták a magyar táncokat és a németek lelkesen ünnepelték a magyar testvéreket...

Tóth Kálmán, aki ötdömögával dolgozik *Ensburban*, írja, hogy: „*Nagyon jól megy dolgom, de azért nincs olyan kedves az egész világom, mint a mi csonka szép hazánk. Minden nap élénkelek az Isten áldd meg a magyar-t s amikor az újságot megkapjuk, mintha közelebb lennénk haza...*”

Lélekemelően szép dolog, hogy a magyar munkátestvérek, bármilyen jól megy is a soruk az idegenben, átérzik, könnyes szemmel, fájó szívvel hirdetik: „*Áldjon, vagy verjen sors keze, itt élnek és meghalnak kell...*”

Bakó András magyar fíu kévét dobált a csépelő Ducenak...

A Falu-Gazdaságvégtség idej olaszországi gazdaifjú-csereakciójában résztvevő fiúk egy részét — mint már jelentettük — az idén is a nagy kitüntetés érte, hogy együtt csépelhettek az olasz nép vezérével, *Mussolinivel*. Erről a páratlan élményről a résztvevő fiuktól most örömtől áradó beszámoló érkeztek a csereakció megszervező *Szekeres* László dr. h. igazgatóhoz.

Elevenen írja le levelében az egyik magyar fíu: *Bakó* András, hogy a cséplést megelőző napon egész sereg teherautó szállította *Apriliába* a város diszitéséhez a zászlókat, valamint a rend fenntartására kivezényelt fegyveremek felszereléseit. Estére már virág- és zászlódiszben pompázott a város, amelynek utcáin kora reggel már mintegy százezerfőnyi tömeg hömpölygött, várva a cséplésre érkező Ducet. Magánautók, autóbuszok ontották az embereket. A hatalmas tömeg a lobogódiszben uszó kis tanyát vette körül, melynek széruskertjében állott a gép és az asztal. A katonaság csak nehezen tudta a rendet biztosítani, mert mindenki közelről akarta látni a Ducet.

— A Rómát és *Apriliát* összekötő országúton — írja *Bakó* András, — már messziről feltűnt a sok autóból álló menet, amellyel a Duce és kísérete érkezett. A hatalmas tömeg, mintha egy ember lett volna, egyszerre tört ki lelkes éljenzésben, amely nem szűnt meg akkor sem, amikor a Duce kocsiából kilépett, a cséplőgéphez ment. A gép előtt a város polgármestere köszöntötte röviden a Ducet.

aki fellépett a gépre, ledobta magáról ingét, azután jelezte, hogy beszélni akar.

Mussolini szavait egy magyarul elég jól beszélő ismerősöm lefordította számomra.

— *Mussolini* elsősorban rámutatott arra, hogy alig néhány évvel ezelőtt a város helyén mocsarak és erdők voltak, most pedig Isten segítségével és az olasz nép fáradságot nem ismerő erejéből termékeny terület. Kérte a parasztságot, hogy továbbra is törekedjen arra, hogy az elért eredményeket még szebbé tegye, mert ezzel nemcsak a saját boldogulását, ezel nemcsak az egész ország haladását, fejhanem az egész ország haladását, fejlődését is szolgálja. Hangsúlyozta a fejlődését is szolgálja. Hangsúlyozta a fejlődését is szolgálja. Hangsúlyozta a fejlődését is szolgálja.

gyekeznie, hogy Olaszország minél kevesebb mezőgazdasági terményt legyen kénytelen külföldről behozni.

— A beszéd kifejezése után a tömeg ismét éljenzésben tört ki,

megindult a gép és a hatalmas fizikumú Duce, mintha világéletében mást sem csinált volna, etette a gépet két órán keresztül.

Szerencsém volt; közben sikerült egy darabig a kévét dobálnom a számára. Közben az olasz nép állandóan a legnagyobb lelkesedéssel ünnepelte a Ducet. Az embernek határozottan az az érzése, hogy egyetlen szavára bárki akár a halálba menne...

— A Duce két teljes órán át dolgozott a gépen, azután a gép mellett megebédelt, felvette a két órai mun-

ka után járó öt litrát, felöltözött, autójába szállt és kíséretével együtt elment *Littoriába*, onnan *Sabaudiába* és *Pontinóiába*, ahol mindenütt két-két óráig dolgozott a rekkenő hőségben. A nehéz és szokatlan munka ellenére cseppet sem látszott fáradtnak akkor, amikor lejött a gépről, a jól végzett munka büszkeségével arcán.

A gyönyörű élményt az teszi teljessé, hogy — mint ez a levelekből kicsendül, — a magyar fiúk egyáltalán egyik megértették, hogy ilyen teljesítményre még a kivételes testi erejű egyének is csak akkor képesek, ha egész valójukat, szívüket-lelküket olyan istenhí és fajtaszeretettel hatja át, amely Olaszország vezéréhez hazájá felvirágoztatására képessé teszi...

A tavalyinál kevesebb tengeri- és burgonyatermés várható

Augusztus 6-án jelent meg a földmivélségi miniszter legújabb termésmjelentése, amely szerint a buza aratását az egész országban befejezték. A szemekek a legtöbb vidéken szép teltek, minőségre pedig igen jók. A szalmatermés mennyiségre nézve a legtöbb vidéken igen jó hozamot ad. Buzából ezidőszertig ugy minőségre, mint mennyiségre jó termés várható.

A rozs hordása és cséplése folyik. A szemekek általában szépek, teltek, jól fejlettek és jó minőségűek. Szalmája jó termést ad. Rozsból országos átlagban ezidőszertig jó termés várható.

Az őszi árpa cséplését a legtöbb vidéken befejezték. A legtöbb vidéken igen jó termést adott. A tavaszi árpa hordása és cséplése még folyamatban van. A cséplési eredmények ugy minőségre, mint mennyiségre jók.

A zab aratása még folyik. A korai zabvetések a legtöbb vidéken jó minőségűek és jó termést adnak.

A tengeri a legtöbb vidéken szép üdezőld színű, szára magas és erőteljes fejlődésű. A tengeriből ezidőszertig jó termés, 2,042,772 kat. holdon holdanként országos átlagban 12,41 q, összesen 25,348,480 q várható. A mult évben 2,077,744 kat. hold learatott területen kat. holdanként 13,28 q, összesen 27,587,377 q tengeri termést.

A burgonya korai fajtajának szédes és piaca való szállítása folyamatosan van. Az ország burgonyával bevett területe a folyó évben 506,048 kat. hold. Ezen a területen holdanként országos átlagban 46,05 q, összesen 23,303,934 q burgonyatermés várható. A mult évben 512,750 kat. hold learatott területen kat. holdanként 49,93 q, összesen 25,593,516 q burgonya termett.

A cukorrépből holdanként országos átlagban 122,77 q, összesen 9,451,376 q cukorrépatermés várható.

Tűzvész Kemeshőgyészen

Borzalmas tűzvész pusztított augusztus 6-án *Kemeshőgyészen* községben. Eddig ki nem derített módon kigyulladt *Takács* Lajos gazda háza és a tűz rohamosan továbbterjedt az egész utcásra, úgyhogy rövidesen 14 lakóház a hozzája tartozó gazdasági épületekkel együtt elhamvadt. A tűz elszigetelésében hat szomszédos község tűzoltósága segédkezett, de a kigyulladt házakat már nem tudták megmenteni. A tűzvész következtében huszonhat család, mintegy száz családtaggal hajléktalanná vált. Valószínűleg tartják, hogy a tüzet kéményből kipattant szikra okozta.

Fehérvárcsurgóról származó, törzskönyvezett, főhéhek, 9—11 hónapos bakok és esmék, 12—15 pengős árban kaphatók: BERNÁTH ILONA ANGORA-TELEPÉN. FELSŐHIDVÉG, UP. KÖLESD. TOLNA MEGYE

Konzervipari tanfolyam

A m. kir. Erjedéstan Intézet augusztus 20-tól szeptember 24-ig konzerviparosok, szaktanerök, élelmezési üzemek alkalmazottai, gyümölcs-, főzéléktermelők és háztartással foglalkozók részére konzervipari tanfolyamot rendez. Jelentkezhet minden érdeklődő a m. kir. Erjedéstan Intézetnél (II. Hermann Ottó-ut 15.) augusztus 20-ig, 25 pengő tandíj befizetésével. Indokolt esetben fél, illetve egész tandíjmentesség is kérhető.

Szőlőt is árulhat-nak a termelői borkimérések

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete felterjesztéssel fordult a földmivvelésügyi miniszterhez, hogy a termelői borkimérések sajáttermésű szőlőt is árusíthassanak. A földmivvelésügyi minisztérium az engedély megadása előtt az iparügyi és pénzügyminisztériumhoz fordult véleményért. Az iparügyi miniszter válaszában közölte, hogy miután sajáttermésű szőlő forgalombahozatala ipari, illetve kereskedelmi tevékenységnek nem tekinthető s így ipari jogviszonyhoz kötvé nincs. A pénzügyminiszter e vélemény alapján nem kifogásolta, hogy sajáttermésű borkimérésre vagy kis-mértékben való árusítására jogosult borkimérés kimerésére sajáttermésű szőlőt is árusíthassanak. A földmivvelésügyi miniszter a pénzügyminiszternek erről a döntéséről most értesítette az országos egyesületet.

Az egy hónapra alkalmazott időnyomunkást gazdasági cselédnek kell tekinteni

Érdekes elvi jelentőségű ítéletet hozott legutóbb a közigazgatási bíróság. Egy földbirtokos időnyomunkást szerződötlet, ki alkalmaztatása idején megbetegedett; kórházba ment, ahol hat napon át ápolták. Az ápolási költség megfizetésére a földbirtokost kötelezték, aki panasszal élt a közigazgatási bíróságnál, amely panaszát elutasította. Az indokolás szerint a bírói gyakorlat értelmében a legalább egy hónapra alkalmazott időnyomunkást a gazdasági cseléddel azonos elbírálás alá esik.

Árcsökkenések

Az Árellenőrzés Országos Kormánybiztosa az utóbbi napokban több nagyfontosságú cikk árának mérséklése érdekében folytatott eredményes tárgyalásokat. Ezek az árcsökkenések a következők:

Az iró- és nyomópapírok árát a gyárak a kormánybiztos közbelépésére újabb 4—6 százalékkal csökkentették, úgy hogy a papírárak — minőségük szerint — az idén 8—13 százalékkal csökkentek és már megközelítik az 1934—36. évi árakat. A cementárak mérséklését kiterjesztették a gyárak a műtárgykészítésnél és az Öntözésügyi Hivatal munkálatainak felhasználásra kerülő cementre is. A mérséklés enél a cementnél is 1—1 pengőt tesz ki mértékszámként.

A népvérv rádiókészülékek ára tíz százalékkal, a mult évi gyártású készülékek ára 10—20 százalékkal, a rádiócsövek ára 4 százalékkal csökkent. A kormánybiztos előterjesztett több fontos szervezeti változás végrehajtására is, a rádió nagyobb elterjedése érdekében.

Tárgyalásokat folytat végül a kormánybiztos a rézgálic árának leállítására érdekében is.

Jó hangszerezen játszani a legnagyobb élvezet. Elsőrangú igazán olcsón Reményi országos hírlap hangszerepen vásárolhat: Budapest, VI/15. Királyi-utca 58—60. Kérjen díjmentes, 51. számú árjegyzéket.

Bármilyen a kikötés: a kereskedő teljes buza-arat köteles fizetni a gazdának

A földmivvelésügyi minisztériumhoz panaszok érkeztek arról, hogy egyes gabonakereskedők, akik a tavasz folyamán előlegeket folyósítottak gabonákra, a kormány által megállapított buzaár dacára nem fizetik meg a gazdának ezt a megállapított árat és hivatkozva az előleg folyósítások létrejött kötelel pontjaira, a feladó-állomás és a budapesti ár közötti differenciákat olyan mértékben vonják le, ami ellentétben áll a kormányknak azzal az intézkedésével, hogy az ország legutóbbi állomásán is legalább 19 pengő 25 fillér fizendő a buzáért.

E panasz kapcsán a földmivvelésügyi miniszter ezúton is felhívja a gazdaközönség figyelmét arra, hogy az 1930. évi XXII. tc. 36—38. §-ában az előre történt eladásra vonatkozóan

is úgy intézkedik, hogy bármily kikötés esetén is a kereskedő köteles a gazdának a megállapított teljes, a helyi piacon kialakult árat megfizetni és a gazda ezzel kapcsolatos jogai érvényesítését az idézett törvényekbe említett paragrafusai szerint bírói uton perenkívüli eljárással is biztosíthatja.

Minden egyes olyan esetben, amikor a kereskedő ezzel ellentétben jár el és a gazda esetleges tájékoztatásával visszaelni akar, a földmivvelésügyi miniszter várja az erre vonatkozó bejelentést azért, hogy abban az esetben, ahol a panaszok helytálló voltáról meggyőződik, intézkedhessen az illető kereskedőnek az exportforgalomból való kizárása iránt, esetleg egyéb intézkedés foganatosítása végett is.

Egy rend ruháért negyven napi munka ...

Az Országos Mezőgazdasági Kamara évi jelentései mindig hű tükörképét mutatják mezőgazdaságunk fejlődésének, de mellette hangot adnak a gazdaközönség panaszainak és a jövőt illető kívánalmainak is. Ezek azonban nem elfogult és egyoldalú megállapítások, hanem jól megfontolt és a többi gazdasági ágak érdekeit is figyelembe vevő javaslatok, amelyeket meg lehet és meg is kell valósítani.

A kormányzati intézkedésekről szólva, a kamara nagy elismeréssel emlékezik meg az öregségi biztosításról szóló törvény megalkotásáról és a birtokpolitika terén elért eredményekről. Nyomatékosan hangsúlyozza azonban a további teendők szükségességét. Így első helyen említi a kisgazdatermelés színvonalának emelését, amelynek a kisüzemek szaporításával és öntözéssel kapcsolatban különös jelentősége van. A legsürgősebb feladatoknak tartja

az iparfejlesztési politika megváltoztatását, a vámtarifa lényeges módosítását, valamint a közterhek igazságos megosztására alkalmas adóreformot.

Itt kiemeli adórendszerünk merevségét, amely nem számol a gazdák teherbíró képességével. Különösen a földadó nem veszi figyelembe, hogy a földnek egyáltalán van-e hozadéka; ezért elsősorban a földadó rendszerének megváltoztatását kéri a kamara.

Előkészület a szüretre

Jóval a szőlő érése előtt már a pincében meg kell indítani az előkészületeket. Mindenek előtt kell befogadóképességű hordórolt kell gondoskodni. Ha a termés bőségesnek ígérkezik, még idejében vásároljunk új hordókat. A régieket tisztogassuk ki. Különös gonddal kell eszközölni azoknak a hordóknak mosását, melyekben jóideje nem volt bor. Az ilyeneket alaposan ki kell forrázni vagy gőzölni. A szedőedényeket, puttonyokat, szőlőszállító kádakat, zúzókat, préseket, kádjainkat is gondosan át kell vizsgálni, kijavítani és szódás forró vízzel átfelelni. A prések és egyéb eszközök vasalkatrészeitől gondosan távolítsuk el a vasroszadt és fessük át őket saválló zománcfestékkel.

A hitelügyekről szólva, kiemeli, hogy a gazdaadóvédelem nem egyoldalú kedvezés a gazda számára, hanem legalább annyira érdeke a hitelezőnek is. A földbirtokpolitika kérdését külön fejezetben tárgyalja és rámutat arra, hogy

a hazai egészségtelen birtokmegosztás feltétlenül javításra szorul, ez azonban nem lehet radikális földreform, hanem csak jól előkészített földbirtokpolitika.

Ezzel kapcsolatban a kisbérleti rendszer fontosságát hangsúlyozza, amelynek előmozdítására elsősorban a földbérletösözveteket ajánlja.

Ami a munkásviszonyokat illeti, ezen a téren az állapotok még nem kelletiek. Bár a napszám a mult-hoz képest 25 százalékkal emelkedett, a munkásság helyzete mégsem javult, mert a gyege gabonatermés miatt csak keveset kereshetett. De nem javulhatott azért sem, mert

az iparcikkbe drágulása aránylag nagyobb volt, mint amennyivel a napszám emelkedett.

Kimutatja a jelentés, hogy például egy másodrendű öltöny megvásárlásához szükséges összeget a mezőgazdasági munkások 1928-ban 16, 1933-ban 36, 1937-ben pedig 40 napi munkával tudta megkeresni.

A Kamara évi jelentése hangos szóval dicseéri mindazokat, akik a jelentés összeállításának nagy munkájában résztvettek.

Harminc község kap villamos világitást

Az iparügyi minisztérium célkitűzésének megfelelően nyár eleje óta erőteljesen folyik a községek villamosításának az előkészítése. Folynak a versenyárgyalások és az iparügyi minisztérium sorozatosan adja ki az új elektrifikálási engedélyokiratokat. Julius havában több mint harminc engedélyokiratot adott ki az iparügyi minisztérium, még pedig Alsóvádas, Kisvágy, Baracs, Ivácsa, Ménfőcsanak, Büköszték, Ivád, Kisfűzes, Pétervácsár, Szajla, Terpes, Tápibőcske, Pánd, Ságvár, Alsóörs, Balatonköves, Pánd, Felsőörs, Lovas, Paloznak, Lesencéztvárd, Lesencéttomaj, Gesztely, Herméndméli, Mezőzombor, Ond, Rátka és Taktaharkány községekben történő villamosvilágítási be rendezések előkészítésére.

Kedvezményes takarmányvetőmag

A földmivvelésügyi minisztérium az előző években megindított homoki talajjavító-akción belül a kedvezményes takarmányvetőmagvak kiosztását a folyó évben is folytatja. Az akció keretén belül, azokban a községekben, ahol homoki bemutatótelepek vannak, 50 százalékos árkedvezményvel 100 kat-holdon aluli kistermelők takarmányvetőmagot kaphatnak. Győr, Somogy, Szabolcs, Hajdu és Szatmár vármegyékben szőszbükökny, Pest, Csongrád, Szeged sz. kir. városban pedig szőszbükökny, lucerna és somkóró vetőmag kerül kiosztásra. A vételárbán a zsákok ára már benn van és a zsákok az igénylő gazda tulajdonát képezik.

Kiosztásra csak a Vetőmagvizsgáló Állomás normáinak megfelelő és általa megvizsgált vetőmagvak kerülnek. A vetőmagvak vasuti fuvar költségét a földmivvelésügyi kormány viseli. A vetőmagigénylések összeírása és a vetőmagvaknak az igénylők részére történő szétosztása községekben történik az illetékes vármegyei gazdasági felügyelőségek irányítása mellett.

A lovak és öszvérek összeírása és állatorvosi vizsgálata

A földmivvelésügyi miniszter rendeletet adott ki a lovak és öszvérek ősi összeírása és állatorvosi vizsgálata tárgyában. A rendelet értelmében évenként szeptember 1-étől 10-éig terjedő időközben össze kell írni minden nem állami tulajdonban lévő lovat és öszvért. Az összeírás kötelezettség alá eső lovak és öszvérek közül azokat, amelyek az összeírás idejében legalább kétévsek, évenként, október 1-étől november 30-áig terjedő időközben állatorvosi vizsgálatnak kell alávetni és a tulajdonosok kötelesek a vizsgálati kötelezettség alá eső lovakat és öszvéreket a hatóság által megállapított időpontban és helyre elővezetni vagy előveztetni.

Tizenöt községben kenderáztató épült

A mezőgazdasági érdekképviseletek arra törekednek most, hogy a falusi lakosságot kenderáztatók házi készítésére szoktassák. E célra országsszerte kenderáztatók épülnek. Eddig 15 községben épült az iparügyi minisztérium támogatásával kenderáztató. Nagy számmal jelentkeztek a falvak, de ezek igényléseit a lefolyt költségvetési évben nem is tudták költen kelletíteni. Előjegyzése vették a jelentkező községeket és azok fontosság sorrendjében jutnak kenderáztatóhoz. Az akcióban jelentős szerepe van az Országos Mezőgazdasági Kamarának.

KIS VASÁRNAP

A lyukas zsák

Egyszer a feljebbvaló esztendőben a Kőrös-zsálen élt egy szegényes szegény ember. A szegény embernek volt három fia. Egyike még olyan surbanó, a ketteje olyan meggyérési legény. Egyszer azt mondja a szegény ember a legidősebb legénynek:

— Hallod-e, elmehetnél szerencsés próbálni valamire, mert nem sok idő múltán felkopik az állunk.

Nyakába vette hát a legény a szűrét, tarsiznyáját, kezébe kapta kutyagolóját, oszt megindult. Ment, mendegélt, míg egyszer csak egy rengeteg erdőbe vette magát észre. Olyan sötét volt már, hogy a kerekét is neki lehetett volna támasztani. Csak éppen távolról kanódlott valami világ.

— No, igencsak embertanyára akadtam, — gondolta a legény és megindult a mécs eránt. Oda is ért hamarosan, oszt békocogott a zsulugáterén. Hát ki hiszi, ki nem, kijő egy öreges öreg ember, lehetett úgy hatszáz száz esztendő, ha nem több három nappal.

— Mi járattan vagy, ócsém? — kérdi a vén ember a legényt.

— Szolgálatban járok, édes bátyámról.

— Akkor éppen jó helyen jársz. Fel foglak szolgálnak. Kezet csaptak egy esztendőre egy zacskó aranyban.

Ki is töltötte a legény a kerek egy esztendő módjával. Alig pirtya, elé áll a legény, kéri a bérét, mert néki nagy mehetnékje van.

— Hát jól van, ócsém, kitöltötted az időt, hát éhen a béréd, — mondja az öreg ember, osztát a legény markába nyomja a zacskó aranyat. Megindul oszt a legény, izbe hazafelé vissza, rengeteg erdőn keresztül. Alig halad egy-két kőgórásnyira, elébe kuncsorog egy kenderhaju vénasszony.

— Hallod-e, szolgám, segíts ki egy garaskával.

— Menjen kend dolgára, — veti oda a legény és tovább halad.

— Ugy segítsen meg jó Földanyánk téged is legény, — sápirozik utána a vénasszony. De már azt alig hallotta a legény, mert alighogy kimondta az átkot az anyó, ígyök, elő termett tizenkét zsvány, osztán egy dénár, két dénár, neked semmi se jár, elszedik a legénytől a pénzt.

Busan ered utnak a legény. Amint hazáért, megkérdi az apja:

— Mit szolgáltál édes fiám?

— Egy zacskó aranyat, édesapám.

— Hát oszt hol van?

— Elszedték a zsványok.

— El?

— El a...

— No, majd kitetszik.

Akkor aztán elküldte a közbülső fiát.

— Eredj fiám, szolgálj valamit, mert nem sok idő múltán felkopik az állunk. Én is mentem, míg fiatalságomból telt volt.

Nyakába vette a legény a szűrét, tarsiznyáját, markára kapta kutyagolóját, oszt megindult. Ment, mendegélt, míg egyszer csak egy rengeteg erdőbe ért. Olyan sötét volt, hogy a falevel megállt hulltában. Csak távolról pislákoló valami világ. Ókélme is rálett a vénséges vén ember házára. Őt is szolgálatba fogadta esztendőre egy zacskó aranyért. Szállt az idő, akár a madár és már el is télt az esztendő. Kéri a legény a bérét. Ki is adta az öreg rendjével-módjával. A zacskót a szűrűjába veti és már indul is hazafelé a legény. De alig halad két-három kőgórásnyira, elébe áll a kenderhaju vénasszony.

(Vége következik.)

Fejtörő:

erdei fa

—v

Megfejtése: szilva

A FALUSI OTTHON

Paradicsombefőzés, paprikaeltetés

Befőzés céljára jól beérett, szép piros augusztusi paradicsom a legalkalmasabb. Lehetőleg simahéjút vegyünk, mert azt könnyebben lehet tisztára mosni meleg vízzel. A megmosott és szítán kissé megszáritott paradicsomot nagyjában összevágjuk, szárreszeitől megtisztítjuk és leve egy részét kanállal kinyomkodva, nagy fazékban feltesszük főzni. A főzést addig folytatjuk, míg a paradicsom héja összeráncosodik. Akkor szítán vagy passzírozó gépen átörjük és tovább főzzük lekvársűrűsre, majd előre elkészített, tisztára mosott üvegekbe töltjük. Az üvegeket lezárva, üstben vagy mosófazékban felőráig sterilizáljuk s két nap múlva 15—20 perces időtartamra megismételjük a gőzölést.

Tölteni való paprikakonzerv céljára husos, édes, nagyobbfejű paprikákat válasszunk ki. Meleg vízben gondosan megmossuk, a magházat és az ereket eltávolítjuk s a paprikát gőzben kissé megpároljuk, majd egymásba toljuk négyesével, ötösével és üvegekbe rakjuk. Vízet forralunk, amelybe literenként 20 deka sót tettünk, azt forrón a paprikára öntjük, majd az üvegeket elzárva, két egymást követő napon 6—8 percig gőzben sterilizáljuk. Egy üveget csak annyit tegyünk, amennyit egyszerre el tudunk fogyasztani, mert az üveg felbontása után a paprika hamar elromlik.

Husos, édes, jól beérett piroszínű paprikából kitünő paprikakékvárt készíthetünk. A paprikát a magházától megtisztítjuk, felszeleteljük s kevés víz hozzáadásával puhára főzzük, mint a paradicsomot, szítán átörjük és lekvárszerűre besűrítjük, a vége felé folytonos kavarással közben, nehogy megbarbuljon. Kis, 100 grammos üvegekbe töltjük, légmentesen lezárjuk és fazékba tesszük, melybe annyi vizet öntöttünk, hogy az üvegek magasságának feléig érjen. A lábost tűzre állítva, lassu forralással körülbelül 10—15 percig

sterilizáljuk a paprikát és két nap múlva a sterilizálást megismételjük. A paprikakékvárt levesek, főzelékek, pecsenyemártásokhoz használhatjuk, amelyeknek finom ízt és szép színt kölcsönöz.

Kánya Terézia

Aranyzsabályok

Az insulin nevű szer befejesken-dezésére az ittas ember részegsége nyomban eltűnik és azonnal kijözo-nodik.

*
A képzett ember rendes írásból per centként 500 szót olvas el; rendes szónok átlag per centként 160 szót ejt ki; gépirással per centként 40—50; rendes kézírással pedig 20—30 szót rögzítünk le.

Magyar konyha

Szilvaleves. A szilvát szétfajtjuk, ha megfőtt, szítán átörjük s ízes szerint cukrot adunk hozzá. Levesestábla tejfőtt adunk, zsemlyét pirtuunk belé és ugy adjuk fel.

Töltött uborka. Néhány közepnagyságu uborkát meghámozunk, hosszában kettévágjuk és sós vízben megfőzzük. Ha megfőtt, hagyjuk kibúlni, aztán kanállal kiszedjük a belét. Elzárt elkészítjük a töltelék. Darab sültet apróra vágunk, zsírban pirtott vöröshagymához hozzá-tesszük, egy kanál rizskását, sőt és tört borsot adunk bele s hagyjuk jól párolni. Rántunk egy kanál levest, hagyjuk jól elforrni, aztán megtöltjük vele a főtt uborkát. A megtöltött uborkát kerek tábla rakjuk, leöntjük édes tejföllel, tetejé megintjük zsemlyemorzsalával és fel-őrára a sütőbe tesszük. Meleg adjuk asztalra.

Káposztásgaluska. Szép fej káposztát felszeletelünk finomra és megsózzuk. Lábosban apróra vágott vöröshagymát pirtuunk, a káposztát levétől kicsavarva, beletesszük a zsírba és letakarva párolni hagyjuk. Ha már zsírjára sütt, bele-tesszük a kifőtt galuskát, egy kevés tört borsot, jól elkeverjük, hagyjuk egy kicsit párolni és melegen tálaljuk be.

Gazdatudnivalók

AZ ŐSZI KALÁSZOSOK SIKERES ÉS JÖVEDELMEZŐ TERMELÉSÉNÉL AZ ELŐVETEMÉNYNEK IS NAGY JELENTŐSÉGE VAN.

Az elővetemények a termésred-ményekre igen nagy befolyást gyako-rolnak és a helyes műtrágyázás szempontjából döntő jelentőséggel bírnak. Minden gazda tapasztalatból tudja, hogy a pillangós virágu (nitrogénjuttató) növények után a jól elkészített földbe vetett őszi kalászok a legjobban sikerülnek. Ezzel szemben a nem kedvező elővete-mények után mindig gyengébb az eredmény. Minél rosszabb elővete-mény után kerül az őszi vetés a földbe, annál alacsonyabb a termés.

Hazai viszonyok között a bevett területnek általában legfeljebb csak 20 százaléka kerülnek az őszi kalászok kedvező elővetemények után. Legnagyobb részben (50—60 száza-lék) rossz elővetemények után követekeznek. Rossz elővetemények, melyek a talaj nitrogénkészletét egyébként is kizsárolják: a tengeri, répa, burgonya, napraforgó, szudáni fü, cirok, köles, muhar, stb. Ezek azonkívül még sok, nitrogénben is szegény, tarló- és gyökérmardványt hagynak hátra s ennek televényé való átalakulásához sok nitrogénre van szükség. A tarló- és gyökér-mardványok elkorhasztásához az elkorhasztást végző talajbaktériu-

mok a talaj nitrogénkészletét használják fel, éppen abban az időben, amikor a növénynek a legtöbb nitrogénre van szüksége. A nitro-génhiány következtében visszamarad a fejlődés és gyenge lesz a ter-més is.

A különböző elővetemények után tapasztalható terméskülönbségek ki-gyeenlítése céljából ezért elsősorban a nitrogénegyensúlyt kell a talajban helyreállítani. Olyan elővetemények után tehát, amelyeknél a gazda gyengébb termést tapasztalt, mint a pillangós virágu növények után, búzát vagy más őszi-t ne vessen nitro-gén nélkül.

A nitrogénegyensúly biztosításá- val a vetés még az ősz folyamán kellőképpen megerősödik, a gyöke- rek oly mélységig kerülnek a földbe, hogy tavasszal a sokszor előforduló száraz időjárást már nem éri meg és a zavartalan tápanyagfelvétel még szárazság esetén is biztosítva van. Ezáltal természetesen elősegítjük a foszfor és káli jobb érvényesülé- sét is.

A helyes nitrogéntrágyázás tehát, ha arányban van a talaj felvehető foszfor- és káli-tápanyagkészletével, korai beérést, nagyobb és jobb mi-nőségű termést eredményez.

Ha kevés a talajban a nitrogén, akkor az őszi gabonafélék őszi és tavaszi fejlődése lassabb, az ilyen ga-bonák kevésbé ellenállók az időjárás viszntagságaival szemben, többet

szervenek a fagytól, az esetleg fel-lépő rovarkároktól és végeredmény-ben a termés is gyengébb lesz.

Az őszi kalászosok nitrogénszük-ségletét általában az elővetemény, a talaj trágyagénye, valamint a foszfor- és káli-trágyázás mérve szerint kat.-holdanként 80—120 kg Pétí só-val biztosíthatjuk.

Leggazdaságosabb a Pétí sónak megosztva történő alkalmazása. Még pedig a fent említett Pétí só-meny-nység egy részét a foszfor- és káli-műtrágyákkal együtt ősszel a veté-ségi alaptrágyaként, míg a Pétí só-mennyiség másik részét korán ta-vasszal fejtrágyaként kiszórni.

Köztét talajokon az alkalmazásra szánt Pétí só-mennyiség felérészt, vagy kétharmadrészét adhatjuk ősz-szel és felérészt, vagy kétharmadrészét tavasszal.

Lazább, vizet könnyen átérészt talajokon az alkalmazandó Pétí só-mennyiség felérészt, vagy kétharmadrészét ősszel és felérészt, vagy kétharmadrészét tavasszal adjuk.

Egyékként közismert a helyesen és kellő időben korán tavasszal vé-gzett fejtrágyázás kitünő eredménye,

A CSICSÓKA JELENTŐSÉGE

A csicsóka egy kat. holdon 50—100 métermáza gumót teremhet, mely sertések takarmányozására alkal-mas. A csicsókagumók tápértéke el-éri a gyengébb burgonyát és megha-ladja a cukorrépát. Szárát a birka szereti ugy zölden, mint szárítva. Ezzel szemben gyökülyegyleme a csicsókának a talaj iránti roppant igénytelenségét: kibányászott homok-és kavicsbányák gödreit is jól lehet vele hasznosítani. Ne feledjük, hogy egyszeri elültetés után 5—6 évig nem kell újra telepíteni és hogy el-tartásával se kell vesződni: legjobb télen a sertéssel kitaratva etetni vagy csak 1—2 napra valót felszedni a talajból.

Mindezen előnyeinek latolgatása- kor meg kell állapítani, hogy a csic-ókat a magyar gazdák nem érté-kezik kellőleg. Egyéb növények mive-lésére nem alkalmas, alaktalan föld-jeinket használjuk ki csicsóka ter-melésére.

Ha talajunk száraz, akkor ősszel, nedvesebb talajon tavasszal ültessük. A földet az első telepítésnél trágyáz-uk, meg istállótrágyával. A gumók-ból 1 kat.-holdra 6—8 métermázat ültetünk; a gumókat 60 cm. sor- és 40 cm. növénytavolságra, 9—10 cm. mélyre tesszük a földbe. Ha a gumók kicsiráztak és a növények sora lát-szik, az első évben 1—2-szer megka-páljuk, de a következő évben már ta-vasszal csak meg kell forgatni s ez-zel vége az ápolásnak. Ha pedig a csicsókat télen sertések járták, a földért földet tavasszal meg kell szán-tani és simán elfogasolni. Ha néhány év alatt a csicsóka nagyon elürü-södött, akkor meg kell ritkítani, ugy, hogy kb. 75 cm. széles sávokban, pásztákban a csicsókat kikapáljuk, hogy az üres pászták között csak egy keskeny sáv maradjanak meg a nö-vények. Ha a pásztákban esetleg mégis kihajtana, azt ismételt kapá-lással fojtjuk.

Ha már 5—6 esztendő múlva a csicsókatelep ritkulni kezd, fel kell újítani. Ez ugy történik, hogy késő ősszel mélyen felszántjuk, aztán sertéssel kitaratjuk, télen vagy kora tavasszal jól betrágyazzuk és tavasz-szal újra beültetjük. Ilyen módon év-tizedekig is lehet ugyanazon terüle-ten csicsókat termelni.

A csicsókával tehát a mást nem termő, semmi hasznos se hozó terüle-tet is lehet értékesíteni.

Arany-ezüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia

ékszerésznél,

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9.

Augusztus

14 VASÁRNAP

Özseb

15 HÉTFŐ

Nagyboldogasszony, Mária

16 KEDD

Joachim, Ábrahám

17 SZERDA

Jácint hv., Anasztáz

18 CSÜTÖRTÖK

Ilona

19 PÉNTEK

Lajos pk.

20 SZOMBAT

Szent István király

A nappal tartama: aug. 20-án 14 óra 03 perc; a hét folyamán 22 perccel fogy.
— A hold fényváltozása: utolsó negyed aug. 18-án.

Egy lelkész fősi halála

Csapdi Fejérvármegyei község közös szérűskertjében több gazda több cséplőgéppel csépelgetett. Egy tizennégy éves fiu négylovas szekérral hajtott be a szérűskert kapuján. Az össze nem szokott lovak megvadultak és a fiu leesett a szekérről. A szérűskertben pánik támadt, mert félt volt, hogy a lovak a tömegbe rohannak. Horváth Sándor 48 éves evangélikus lelkész felugrott a szekérrre, megragadta a gyeplőket és hihetetlen erővel megfékezte a megbokrosodott lovakat, majd a következő pillanathoz hátracsúszott a szekérrbe. Azonnal orvost hívtak, aki megállapította, hogy a lelkész a nagy erőfeszítéstől és a hirtelen felindultságtól szívbővülést kapott és meghalt. Az egész környéken nagyraesült lelkész özvegye és két árva-ja iránt mély részvét nyilvánul meg.

Imrédy Béla miniszterelnök táviratban köszöntötte József királyi herceget. Vitéz Imrédy Béla dr. miniszterelnök a következő táviratot intézte vitéz József királyi herceg táborához:

„Királyi Fenség! Kegyeskedjék megengedni, hogy 66. születésnapja alkalmából úgy a magam, mint a m. kir. kormány nevében hódolatteljes tisztelettel üdvözölhessem és igaz szívvel kívánhassam, hogy a Mindenható kegyelméből Fenséged még számos évig jó egészségben folytathassa hazánk javára nagyértékű hazafias munkásságát.”

Hatalósvégi kocsiás. Molnár István 83 éves szegény (Vasmege) gazda gabonakérővel megrakott szekér tetején ülve tartott hazafelé a mezőről. Utközben a szekér egy kanyarodónál felborult és az öreg gazda olyan szerencsétlenül esett le, hogy koponyatörést szenvedett és a helyszínen meghalt.

Hősielemkémuatás. Kaposszekcsőn. Kaposszekcső község a világháborúban hősi halált halt katonái emléket emlékoszloppal örökítette meg, amelyet augusztus 7-én, vasárnap lepleztek le. Az ünnepségen megjelent Blaskovich Iván dr., Baranya vármegye főispánja, vitéz Horváth István dr. alispán és Szily Márton országgyűlési képviselő is.

A vonat kerekéi alá került egy szekér. Szombathely közelében az egyik sorompónélküli vasúti átjárónál Pók János 54 éves gyöngyöszőlősi gazda lovas megléjték a vonat dübörgésétől és nekierohantak a közeledő nagykonvaszi személyvonat mozdonyának. A gazda a vágányokra zuhant és a mozdony kerekéi palástjával felejték. A lovakat a kerekék darabokra szaggatták.

Októberben lesz az Aranyvonal utolsó útja. Az idei Szent István jubileumi év alkalmából eddig hétszer viték országjáró utra a Szent Jobbot az Aranyvonalon. A terv szerint még egy utat tesz meg a Szent Jobb és e nyolcadik útjában Veszprém, Zirc és Pannonhalma lesznek az állomásai. Ez utolsó útjára október 2-án reggel indul el Budapestről az Aranyvonal. Erre az útjára valószínűleg elkíséri a Szent Jobbot az Aranyvonalon Serédi Jusztinián dr. bíboros-hercegeprímás is.

Az izzó nap felrobbantott egy gránát. A Franciaországban uralkodó hőség Piaradiában különös tüzeset okozott. *Méhr-courtban*, egy gazdasági épületben, hirtelen tűz támadt. Mint megállapították, a tüzet egy gránát okozta, amely a világháború idején ezen a helyen a földbe fordított. Husz évig fektett a gránát a földben anélkül, hogy bajt okozott volna; most a nagy hőségű felrobbant és lángba borította a közelében álló épületet.

Dr. Bokor Ervin lett a Creditanstalt-Wiener Bankverein igazgatója. Bokor Ervin dr., ki a bankszakmában és a közgazdasági életben gazdag tapasztalatokkal bír, átvette az Oesterreichische Creditanstalt-Wiener Bankverein Magyarországi Fióktelepe vezetését. Bokor Ervin dr. régebben a Magyar Általános Hitelbanknál működött és legutóbb a Hunga-szövetkezet igazgatója volt. Bokor Ervin dr. a Falu-Gazdaszervezés igazgatóválasztmányi tagja.

Dinnyeszüretet rendeztek a cigányok a más földjén. Gyöngyös határában egy 80 főnyi cigánykaraván, amely Salgótarján vidékéről haladt a Jászágó felé, 1600 megsebzéses dinnyeföldet teljesen letarolt. A kiállított eszűket a cigányok botokkal támadták meg, néhányat felütöttek, a többiek pedig elrohantak segítségért. A cigányok közben a dinnyét felrakták koszfákra és el akartak menekülni. Ekkorra azonban odaérkeztek a segítségül hívott rendőrök, akik a cigányokat megállásra szólították fel. A cigánybátorság azonban még nem lahadt le teljesen, a cigányok botokkal mentek a rendőröknek is. A rendőrök két cigányt karddal súlyosan megsebzettek, ötvenkettőt pedig békésítettek a kapitányságra.

Házát kapott egy ózreceni szegény özvegyasszony. Özvegy Jászai Mártonné kereketelepi lakos háza összedőlt. A református egyház elhatározta, hogy közadakozásból felépíteti a szegény özvegyasszony házá. A ház most felépült és augusztus 7-én házaátó istentisztelet keretében adták át Jászai Mártonnénak.

Lelőtte elmebeteg lenyát egy anya, majd öngyilkos lett. Kálmán Pálné született Schwarz Lili kövágó-őrsi vegyeskereskedő 14 éves elmebeteg lenyát forgópisztolyból kétszer hasbalötte, majd önmagára lött. Mindkettőjüket súlyos sérüléssel a szombathelyi kórházba szállították.

Épségben találták meg egy huszonegy év előtt elhunyt barát holttestét

Malonna-les-Namuban egy egyházi bizottság jelenlétében kihantolták az 1917 januárjában elhunyt Mutien szerzetes holttestét, akiről már életében mint szentről beszéltek.

Mutien barát sírját halála után mind többen és többen keresték fel. A sír hamarosan valóságos zarándokhelyé vált. A zarándokok tanúsága szerint több csoda is történt. Heylen namuri püspök 1923-ban egyházi bizottságot jelölt ki, amely 1926-ban már Rómába küldötte vizsgálátának írásos bizonyítékait és amelyek alapján Mutien szerzetes bologgyaavátását kérte.

Mutien barát holttestét most — huszonegy évvel elhalálása után — majdnem teljes épségben találták meg.

Torzszülött borjú. Bodonyi László révfülöpi gazdaságában egy tén 65 kilogrammos torz borjút ellett. A borjú első két lábán a térdizületet kettőzötték; farka olyan nagy, mint egy tehéné, feje teljesen torz. Az alsó ajak hegyes, mint egy sertésé, a felső ajak harcsához hasonlít; fülei tenyérműi széles, leőgő, vizslaszerű fülek; orryuka és nyelve nincs, a homlok közepén tojásdad alakú, őrlási szem van. A borjú közvetlenül az ellés után kimut.

Ünnepi vonatok Szegedre. A MÁV igazgatósága közli, hogy augusztus 13-án filléres vonatokat indít Budapestről és Veszprémből Szegedre; augusztus 14-én Budapestről, Ceglédre, Nyiregyházáról, Pécsről és Salgótarjánból Szegedre; Hatvanból pedig Esztergomba. Végül augusztus 15-én Budapestről, Szolnokról, Sarkadról Szegedre; Veszprémből, Sopronból és Szombathelyről, valamint Tatabányáról Esztergomba indulnak ünnepi vonatok.

Belehalt egy pofonba, amit ő adott. Verpelétlen Oroszi János oly erővel vágta pofon fogaig Pál cigányt, hogy annak több luga kitört, sőt az egyik kitért fog szőlőnkja Oroszi tenyerébe fordult. A kocsis nem törődött a sérüléssel, négy nap múlva azonban kezé dagadni kezdett. További két nap múlva bevitték a kórházba, ahol karját levágták, de a vérmelegzés már ugy elhatalmasodott, hogy orvosi vélemény szerint ettől aligha lehet megmenteni.

Zemplén megye három munkást küld Olaszországba. Zemplén megye kisgyűlése elhatározta, hogy felezi három bányamunkás olaszországi tanulmányának minden költségét. Az összeg kiutalása már meg is történt. A határozat szerint a vármegye alkalmat kíván nyújtani a munkásságnak a fasizmus és a dopolavoro intézmények megismerésére és egyuttal példát nyújtani a nemzeti érzelmi munkássággal való testvéri szolidaritás hathatós ápolására.

Agynlöttek egy betörőt Kalocsán. Kalocsán az augusztus 10-ára virradó éjszaka Vezényi Gyula detektív és Horvát I. Antal rendőrfőtörzsőrmester rávilágítottak egy gyanús emberre, akiben azonnal felismerték Zaharecz István rendőri felügyelet alatt álló román katonaszökevény. Zaharecz menekülni akart, a detektív rávette magát és vad dulakodás kezdődött az éj sötétjében. A hatalmas erejű legényt meg akarták bilincselni, erre az revolver rántott és három lövést tett. Az egyik golyó Horvát rendőrfőtörzsőrmester mellée hatolt, a másik Vezényi detektívet arán sebesítette meg. Horvát rendőrfőtörzsőrmester utolsó erejével szintén elővette fegyverét, rábott Zahareczre, aki holtan esett össze. A rendőri súlyos sérülésével a kalocsai kórházba vitték.

Bertram a földközeli repülés után Berlinbe érkezett. Hans Bertram német repülő csüörtökön este 10 óra 5 perckor világhözeli repülőútról megérkezett a tempelhofi repülőter. Bertram bebizonyította, hogy a meglévő nemzetközi légi összeköttetések ma lehetővé teszik a Föld menetrendszerű körülrepülését. Földközeli repüléséhez husz nap, 21 óra és 35 perc időre volt szükséges.

Ravaszul készült biztosítási család. A budapesti főkapitányság letartóztatták Végő József 30 éves fűszeres gyalogutas címén. A fűszeres a Futó-utca 3. számú házában levő üzletét gyújtotta fel oly módon, hogy az üzletben lévő ingóira súlyára a villanyáramnak egyik pólusát szerelte, a másikat pedig a kiszolgálóasztalon helyezte el. Amikor a két pólus a szulók süllyedése következtében összeért, rövidzárlat következett és a kápatlan szikra meggyújtotta az asztalon már előre elhelyezett száraz fűszeres tartalmú zacskókat, amik meggyulladva lángba lobbantották az üzlet berendezését. Egy szomszédban lakó kocsmáros fedezte fel a tüzet éjjel fél 2 órakor és azonnal hívta a tűzoltókat. Végő József beismerte, hogy tönkrement, üzletét 3000 pengőre biztosította és ilyen módon akarja a biztosítási összeghez jutni.

Egy budapesti fogorvos rémtette

Tragikus esemény színhelye volt augusztus 8-án délután egy budapesti fogorvos Andrassy-ut 35. szám alatti lakása. Dr. Kiss Lajos fogorvos 11 éves mostohalányának, Fehér Gabriellának, borotválva megsebzette a nyakát, azután elrohant hazulról. A kisleányt súlyos sérülésével kórházba szállították, a lakásáról felőrülten elrohán fogorvos kézrekerítésére pedig megindult a nyomozás.

A tragikus eset előzménye az, hogy Kissnek, akinek az apósa, Mencez Arnold, a Budapesti Közsémbánya Rt. felfüggesztett igazgatója, minden vagyonát a bányavállalat kárának fedezésére önkéntes felajánlás következtében lefoglalták. Az addig rendezett anyagi viszonyok között élő Kiss idegei összeroppannak a bekövetkezett anyagi nehézségek hatása alatt. A fogorvos be is vonult egy szanatóriumba, ahonnan augusztus 7-én hazatért. Hétfőn délután, valószínűleg hirtelen idegrohamában, követte el tettét.

Kiss fogorvosát augusztus 9-én Budapest határában, a Hívvölgyben, egy fára akasztva holtan megtalálták. Az örült ember rengeteg mérget vett be, késsel átvágta az ereit, azután, nadrágja egyik szarából hurkot formálva, felakasztotta magát egy fára.

A gyilkos revolver oltotta ki az életét egy családirtónak. A Görz közelében levő Cormonsban (Olaszország) egy férfi éjszaka önjongés rohamában revolverlövészekkel megölte az agyában alvó 27 éves feleségét és három éves gyermekét, majd el akart menekülni. Menekülés közben a ház lépcsőjén elesett, a kezében levő pisztoly elsült és kioltotta a kétszerezes gyilkos életét.

Százöt éves lengyel menyasszony. A napokban a Lemberg melletti Rzeszow városkában egy 105 éves menyasszony esküszik majd örök hűséget szve választottjának. Nieszkiec Magdalena 105 éves asszony jelentette be a napokban férjhezmenési szándékát. A bibliai koru asszony-mak ez lesz az ötödik házassága. A menyasszony életében csak kétszer volt beteg, még most is nagyserű emlékezőtehetséges van és kitűnően lát. Életében még soha nem hagyta el szülőhelyét, Rzeszowot és még vasuton sem ült sohasem.

Egy kis mosoly

— Ne menj be a vízbe, szivecském.
— Miért ne menjek, hiszen nagyon meleg van.
— Azért aggódom, hogy belefutladsz és rajtad vannak az összes ékszered . . .

A bíró így szól a tanúhoz:
— Figyelmeztetem, hogy vallomására esküt kell tennie, tehát csak azt vallja, amit saját maga látott, nem pedig olyasmit, amit csak hallomásból tud. Mikor született?
— Tekintetes bíró úr. — felel a tanú — est csak hallomásból tudom.

*
— Kinek viszed ezt a teled virágot, kisfiam?
— Dúdás nének.
— Képelem, hogy fog örülni neki.
— Nem hiszem, mert a temetőzés vázsem.

*
— Ma alaposan összevettem a főnökömmel! Ha nem vonja vissza a szavalt, elsőjén otthagom az állásomat!
— Miért? Mit mondtát?
— Azt, hogy elsőjén mehetek!

*
— Jaj, úgy rohantam az előbb. A gyuri meg akart eszokolni.
— És utóérted?

Gyönyörű magyar tájak: Ormánság

Aminthogy Zalamegye délnyugati szélét Göcsejnek nevezik, úgy Baranya Dráva-menti szélét Ormánság néven ismeri a néprajz. Ormánság Magyarország egyik legszebb, legtermékenyebb vidéke.

Baranya fővárosa Pécs. Pécs Magyarország egyik legrégebbi és legkulturáltabb városa. Lélekszáma pontosan 61.663. A város a Mecsek-hegység déli lejtőjén és a hegység lábánál épült. Környéke festői, erdős, hegyes, völgyes istenidőltató vidék. Hagymány szerint, mikor hódító Szulimán szultán megpillantotta az erdők, kertek és kupolák tündöklő városát, így kiáltott fel: Földi paradicsom! Pécs és általában Baranya már a régi embernek is kedvenc települési helye volt, amint ezt a kőkorszakbeli és bronzkori leletek bizonyítják. A történelmi korban is számtalan nép vándorolt lakóhelyének. Laktak itt illiryek, kelták (pannonok: innen Pannonia), rómaiak, hunok, gepidák, gótok, longobárdok, avarok, bolgárok és ma a magyarok. Első nevét: Sópánant a pannonoktól kapta. A rómaiak hajdani uralmának is több emléke van itt. Később „ad Quingue Basilicae” néven, majd németesen Funfkirchen (öt templom városa) néven említik a régi oklevelek. A mai neve Penthe elnevezésből származik. (XI. század.) Az öskereszténység számos emlékét a négytornyú székesegyház mellett talált katedrálisok, helyesebben sirmarkák őrzik. A pécsi püspökséget még Szent István kirádukt alapította. Ugyancsak itt alakult meg az első magyar tudományegyetem hódító Nagy Lajos magyar király idejében. Innen származtatják a szállóigét, hogy: németnek Bécs, magyarnak Pécs.

Pécs a magyar reneszánsz egyik legnagyobbat magyar költője Janus Pannonius (1459.) Pécs, mint annyi más magyar város, török uralom alá került. A török világnak is számos gyönyörű emlékét találjuk itt. Többek között: a Jakovali Hasszán dsámija — ma Szt János kápolna — sokszögű minarettel, honnan a műezim hajdan imára hívta az igazhívőket; Idris baba türbéje (1591) karsu minarétes Kútsük dsámi — ma egyetemi templom — és számos értékes lelet.

Ma Pécsét a kiráduktól ezrel keresik fel. Vidám, rendezett, kedves város ma Pécs. Hires a pécsi gyümölcs, szőlő, bor, borpárlat (mecseki gyógyvítk), de híresek kézimunkái, különösen a háziszövésű finom vászna és világhírű üveg, kerámia, majolika ipara (Zsolnay). Pécs a magyarországi szénbányászat egyik jelentős tárolóhelye. A város zenekultúrája is nagymúltú és fejlett. Műveltségéről elég megemlítenünk, hogy Klíma György tudós püspök 1774-ben Pécsét alapította meg az első magyar nyilvános könyvtárral. Ez a könyvtár alapja az Erzsébet tudományegyetem könyvtárának. Pécs egyetemi város kiváltságai megtartásáért Mária Terézia magyar kirádukt uralkodása alatt 1780-ban szabad királyi városrá lép elő. Ezután újabb fejlődése történelmi halad.

*

Amint kirobog velünk a vonat Pécsről, csakhamar dombokra szánított kultúrát, szőlős- és gyümölcsösöket és zöld hárs- és díligeteket közt találjuk magunkat. Domb mellett domb. Akár Göcsej. Dombok, aprókcsa völgyek, tavak, kertek országá ez. Ormánság.

Az Ormánság többnyire református és magyar lakossága néprajzában némileg rokon a tiszántúli és az erdélyi nép művészetével. Nagyon sok munka vár itt még a gyűjtőre. Lírai dal, ballada, mese, szokás, kö-

szöntő rígmus különböző változatokban él a nép ajkán.

Népviselőket legtöbb helyen úgy, ahogy megőrizték. Ahol elhagyták, ott szülőtra rakva még minden ruhadarabot megtalálunk. A menyecskék piros tarka fejkitőt, vagy inkább bóbítat hordanak fejükön. Sajátságos szabásu bluzukat réklínek nevezik. Ezelőtt „imeget” hordtak. Egy kis himzett imeget alól, egy ráncszedetett ujju nagyimeget felöl. Szoknya helyett „biklólabá” vagy „kebébe” járnak. Alól legalább hat kis bikla kell, erre felöl jön a „tiláng”, a fátyol-szoknya. Lábukon himes török papucs. Vasárnap kezökben kásmír-kendőt hordanak. A férfiak viselete fehér szöttes imeg, ráncra szedetett ujjal, nyaktalanul. Rajta sehol egy gomb. Minden pántlikával kötözendő. A diszmagyar szük nadrágos, de a rendes ormán viselet tizenhat, tizennyolc, söt husz „szel”-bujtásos gatyja. A nyaktalan ingre török kásmír kendő nyakraöltöt kötnek. Ugyanilyen cifra kendőt dugnak az övükbe. Ezt a festői öltözetet puhaszaru csizma és darutollas kisszélű kalap egészíti ki.

Gyönyörű magyar népviselet ez, melyen erős török hatások látszanak, de természetesen módjával és minden tekintetben a viselet előnyére.

A nép általában vidám kedélyű, kedves magyar nép. Szép ósi táncok közt megőrizték az ormán csárdást és a csalogatóst. Vasárnap este akár-melyik ormán faluban látni lehet a hegedő és citera mellett táncoló fiatalokat. Nem veredők fajta az ormán. Mulatságok ritkán végződnek botrányra, mint ez néhol szokás.

Gazdasági helyzetük általában jobb, mint a magyar Alföldön. Korántsem találjuk az alföldi parasztvárosokból annyira ismert agrárproletariátust. Sokszor napszám-most alig kapnak, épen azért nagyon kifejlődött náluk a kollektív-rendszer. Egyémt segítik.

Áldott és bötérmő vidék az Ormánság. Hiszen hajdanában, mint a neve is mutatja (Ormán erdőt jelent törökül), rengeteg erdők borították a felszínét. Most az agyaggal kevert erdőtölaj elsőrendő humusz eredményezett, melyben minden növény egyként szépen virul. Nagy baja ennek az értékes földnek a kultúrától való nagy elmaradottsága. Majdnem Göcsejhez képzeliük magunkat. Talán itt jobbak az út- és vasutviszonyok, de más tekintetben itt ugyanazt a magyar elmaradottságot találjuk. Sok apró falu tesz ki az Ormán vidéket. De alig van falu, ahol komoly kultúrélet folyna. Inkább csak kisérletek. Ahol gyermek van, ott nincs elég felkészült oktató, ahol kerülne valaki, ott egyszerűen nincs gyermek. Mert ha már közhely is, meg kell említenünk Ormánság rettenő népbetegségét, az egykét és az egyest. Ebben — fájdalom — a közép-ország jár elől, kevés kivétellel. Van olyan falu, pl. Regénye, Bosta, ahol 4—5 éve nem született egy gyermek sem. Ezzel szemben szép számmal vannak sírok az ormán temetőkből, hol a bűnös anyák alusszák sötét álmukat. Ki akarták kerülni emberi akarral az Isten áldást, különféle gyökerekkel és mezei dudvával való kísérletezéssel és életükkel fizették meg könnyelműségüket.

Az egész Ormánságban erősen küzd a Zöldkereszt mozgalom, illetve szociális szolgálat a gyermekhalandóság ellen és Istennek hála, eddig eredményekkel számolhatnak el.

Mindenesetre a kormányznak mindent, de mindent el kell követnie, hogy ezt a népet itt a déli végeken megmentsék. Ez itt határnép. Itt a Dráván a határ. A hid háromnegyedrészé a szerbeké, egy negyed része a magyaroké. A szerb oldalon vérebekekkel jár a szerb őrscg. A magyar

oldalon magyar katonák állnak, megszólaltatóval kémlelve a szerb partot. Halljuk ezerszer, tudjuk jól, hogy szétdarabolták Hazánkat, de ezt komolyan és szívbemarkolóan csak itt érezzük meg a határon. Itt megy a sin Szlavoniába és immár hovatöbbszörös beroszadásodik. Nem jár rajta vonat. Erzik, hogy egy életerős szervezet ütőerőt vágta itt el. A határmenti csárdába, a Zsinkónál azonban mulat a legénység, a leánység. Hiszen ne is busuljanak. Hiszen lass még ez másképp is, addig csak hadd hordja a szél át a Dráván, hogy:

*Van két lovam, van két lovam.
Mind a kettő sárge,
Még az éjjel átugratok velök
Szerbiába...*

SZÁMADÓ ERNŐ.

A mi költőink

Falunk bokréája

*Kis falunknak díszé, éke
A Gyöngyösbokréta,
Kisfalunknak virága
Vannak egy csokorba.*

*Régi magyar viseletük,
Régi magyar táncuk...
Kis falunknak minden tagja
Búszké lehet rájuk.*

*Magyar virtus szeg ajkukon,
Régi magyar nóta.
Mindent tettük, minden táncuk
Ös turáni módra.*

*Tréfa, móka, vidám játék
A szórakozásuk,
Hogy mindenki boldog legyen,
Egyedüli vágyuk.*

*A szívemnek s a lelkemnek
Egy az óhajása:
Virágzószék Magyarország
Gyöngyösbokrétája!*

DAVID JÁNOS
(Csurgónagyarmaton)

Megpenditem...

*Megpenditem lantom hurját, nem
hallgatnák rája.
Hulló könnyemből van hurja,
bánatom a fája.
Sóhajtatom a vonója: de senkisé-
érti,
Esti szellő el-elkappa, csendbe az
kiséri.*

*Kisérő szellő, esti szellő simogatón,
lágyan,
Meseze, ahol a faluban az a szöke
lány van,
Zörgesd meg a kisablakát, de senki
ne hallja...
Mondd el néki: rabja lettem, öbröke
a rabja.*

IFJ. SZABÓ JÓZSEF
(Pótréte)

Nem megyek...

*Nem megyek a temetőbe elsírni a
bánatom,
Hisz nekem egy sírhalmom sincs, hol
könyvemet onthatom.
Mégis minden alkonyórán könnyben
áznak szemem,
Mégis, mégis van egy sírhant, melyre
hullnak könnyeim.*

*Van egy kis ház a faluban, előtte
egy kis pad alól,
Emlékeim lepkeszárnyán síró lelkek
visszaszáll,
Ott sirja el búvántát az én
megszedett szívem,
Láthatatlan sírhant alatt boldog-
ságom ott pihen.*

*Oda temette el egykor szép csillagos
éjszakán
Az én ifju boldogságom az a hűtlen-
szívű lány.
És azóta valahányszor e pad előtt
élmegyek,
Mintha temetőbe járnék, zokogok és
könnyezek.*

MÁRTON ANTAL
(Somogyvár)

Egy kis apróság

Egyik amerikai lapban olvassuk ezt a kis apróságot:

Egy ragyogó reggelen a légymama három kicsinyével vigan röpült ki a világba. Az egyik légyfióka egy üzletbe röpült, ahol gyönyörű kolbászok-kellették magukat. Alig szállt rá azonban egyik kolbászra, holtan hullott alá. A kolbász az amerikai Kolbász-kartel készítménye volt.

Szomorúan röpült tovább a légymama, most már csak két fiacskájával. Egy cukorkaüzlet előtt röpülték el. Az egyik légyfióka meg akarta kóstolni a cukrot. Veszétre, mert nyomban ő is holtan hullott a földre. A cukor az amerikai Cukor-karteltől került ki!

Egészen letörve röpült tovább a légymama egyetlen egy csemetjével. Egy tejüzlet előtt röpülték el. A kicsi légy, szomjas torokkal, csak egy csepet akart meginni a finom, hivatogott tejből. Alig ivott azonban egy cseppet, ő is kiszervevedt. A tej az amerikai Tej-kartel terméke volt.

A légymama most már egyedül maradt és kicsinyeinek elvesztése fölélti fájdalmában elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Berepült egy üzletbe, egyenesen a vastagon bekenet légy-papírra vetette magát. Am, csodák csodája, nem ragadt oda, tovább tudott repülni s nem sikerült véget vetni reménytelen életének. A légy-papír az amerikai Légy-papír-kartel gyártmánya volt.

IGAZGYÖNGYÖK

Ne okold mindjárt a feletted álló földi, vagy égi hatalmakat, hanem vizsgál meg nyugodtan, nem te állsz-e saját előrehaladásod útjában.

— Oh, atyám, én úgy félek a haláltól — panaszkodott egy igen jámbor férfi a szent életű arsi plébánosnak.

— No, akkor nem szereti eléggé az Istent, — hangzott a nemvárt válasz.

— Hogy-hogy?

— Ugy, hogy én is Szent Ágostonnal tartok és azt mondom: „Aki a haláltól fél, nem szereti eléggé a jó Istent. Mert ugy-e, ha valaki szereti édesatyját, akitől sokáig távol volt, az a gondolat, hogy nem sokára viszont fogja látni, nem féltet, hanem örömet fog kelteni szívében.”

Találja ki!

PONTREJTVÉNY

S . . L . . H . . É . . T . . O . . Y

Ha a pontok helyére a hiányzó betűket beírjuk, eredményül a legújabb Szent István-émlékmű nevét kapjuk.

A levelezőlapra irt megfejtést a Vasárnap szerkesztőségének címére. (Budapest, V., Báthory-u. 24.) kell beküldeni, tíz napon belül. Elkésvé érkező megfejtést nem veszünk figyelembe. Jutalom:

néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes megfejtést küldenek be, előfizető táborunk tagjai és előfizetési díjhátralékuk nincs.

A 30-ik számban közzét „Találja ki” előírásait többen félreértették. Helyesen csak olyan szavakkal lehetett pályázni, amelyek állatnevet jelentő szótaggal, vagy szótagokkal kezdődnek, illetve végződnek; a megfejtésekből tehát töröltük azokat a szavakat, amelyeknek belső szótagjai fejeznek ki állatnevet. Például Nevetgél. A szórakoztató játékban nyolc előfizetőnk vett részt, valamennyien többszáz állatnevet rejtő szó szedtek össze. Könyvjutalmat nyert:

Kovácsik Péter (Balassagyarmat),

TANÁCSADÓ

Kérdés: 1. Ingatlanomat eladtam úgy, hogy az ideit természet a bírót követelte, s most az adott megis törlem követelik. Mit teyek? 2. A református egyház tulajdoni jegyzékét adó vetelt ki, igaz ugyan, hogy azt a presbitérium megszavazta. Mit teyek? — Felelet: 1. Hogy az ingatlan után mikortól kezdve köteles a bírót adót fizetni, arra nézve a szerződés rendelkezései érvényesek, vagy attól a naptól kezdve, ahogy a vétő az ingatlan bírótól átveszi, köteles az ingatlanadót fizetni. 2. Ha a presbitérium az egyházi adót megszavazta, úgy az ellen most már kifogást nem tehet.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

M. V., Nagykovács, V. Gy. gyűjtés ísmét beálltunk; most, amint mondtotta, a nyomdával támadt nézeteltérése miatt kérésük a megjelentetésre. Megígérte, hogy úgy érrol, mint a lehetőségekről még augusztus 6-án részletesen tájékoztatja és kívánsága szerint vagy a pénzt küldi vizsáza, vagy meglátogatja Önnel egyetértésben. — **Z. Mezőkövesd.** Alumínium-édesnyekert és általában alumíniumot leghevesebbet forró szappanos vízzel tisztítani, az erős szereket (szalmiakkát, szódát) kerülni kell. Ha az alumínium nagyon piszkos, égetett timsótt, bécsi meszet és párisi vöröset kell egyenlő arányban összekeverni és a tisztításra felhasználni.

VÁSÁR ÉS PIAC

GABONATPIAC

Készárúpiac. Buzza, riszavidék 77 kg-os 19.55—19.80, 78 kg-os 19.75—20, 79 kg-os 19.85—20.20, 80 kg-os 20.05—20.30, felsőtiszavidék 77 kg-os 19.45—19.70, 78 kg-os 19.65—19.90, 79 kg-os 19.85—20.10, 80 kg-os 19.95—20.20, duna-tiszaköz 77 kg-os 19.40—19.55, 78 kg-os 19.60—19.75, 79 kg-os 19.80—19.95, 80 kg-os 19.90—20.05, egyek 77 kg-os 19.50—19.70, 78 kg-os 19.70—19.90, 79 kg-os 19.90—20.10, 80 kg-os 20—20.20, rozs pestv. 14.65—14.75, egyéb 14.75—14.85, takarmányárpa Ia 15.40—15.60, IIa 15.15—15.35, újab Ia 15.70—15.85, tengeri tisztított állomárról 19.10—19.20, egyéb állomárról 19—19.10, ab Budapesti Közpénztár 19.25—19.35, finom buzarkorpa 12.40—12.60, 8-as buzaliszt 14.90—15.25 pengő kg-ként.

Határidőpiac. Rozs októberre 15.60—15.70, márciusra 18.25—16.27, tengeri augusztusra 18.75—18.77, szeptemberre 17.73—17.76, májusra 18.85—18.88 pengő 100 kg-ként.

Magpica. (Mauthner Ödön Magtermei és Mangoreskedelmi Rt. heti jelentése.) Bihorherében a fedezésként legnagyobbrészt befeljezettek az üzleti tevékenység elcsendesedését, szőcsbűkköny tartott. Feherheremag export-elhelyezése a tulzot belöldi árak miatt nagyon vontatott. Mák lényegesen megszűllardott. Képe tartott. Új ténherében és lucernában volt ufeány előretekis lanyhuló árak mellett. — A Budapesti Áru- és Értékösze hivatalos jegyzése: ujszárúrt, 100 kg-ként, ab Budapest: új közpaztárat 25—25.50, ab feladókállomlás: mák 97—102, sterilizált Viktória borsó 17.90—19, Express 17—18, lenese nagyszemű 40—48, középsemű 27—35, kissemmű 20—24, bihorheremag 57—59, szőcsbűkköny 35—43 pengő.

Abaktarmány. Árpakorpa 14.80, borsóhéj 19.50, borsókócskó 16, buzarkorpa 15.25—15.50, buzatakarmányliszt 20—20.60, halliszt 45, kókuszdióporcása 14.15, lenmagporcása 16.50, melasz 10, napraforgóporcása 15, szárított répazselle 14.25, repceporcása 13.50, rozskorpa 15—15.20 pengő mm-ként.

Takarmány. Árak métermázánként, pengőben Réti szena Ia 6—7.50, IIa 5.30—5.80, IIIa 3.80—5, muharcsa 9, lucernaszena 8.80—10.50, zabosbűkköny-szenu 5—5.50, alomszalma, rozs 3.30—4 pengő mm-ként.

Vágómarha. Bika, magyar IIIa 54, csuka Ia 72—76, IIa 60—71, IIIa 46—50, 53, ökrök, magyar IIa 54—64, IIIa 46—50, tarisa, Ia 64—70, kivételesen Ia, IIa 57—63, IIIa 45, tarka, Ia 63—68, kivételesen 70, IIa 48—62, IIIa 40—47, bivaly, magyar 85, növendék, kicsontozni való 30—32 fillér kg-ként, elősulyban.

Borjú. Ia 78—84, kivételesen 86, IIa 70—77, IIIa 67 fillér kg-ként, elősulyban.

Tenyészmarhák és jürnosókrök. Ia belöldi jürnosókrök (tarka) és béllitani való tinó 60—70, Ia belöldi jürnosókrök (fehér) 60—74, 1½ éves íszó 60—74, 1½

éves tinó 60—74, fiatal, friss fejstehén 80—80 fillér kg-ként, elősulyban.

Juh. Külföldiek megféléb Ia fiatal ürü darabonként 50 kg sulyban 40—50, Ia fiatal bárány páronként legalább 80 kg sulyban 46—52 fillér kg-ként, etetés-itatás után gazdaságban mázsálva, 3 kg sulyvevőnással.

Ló. Könnyebb kocsló (hintós és jücker stb.) 720, ígás kocsló (nehéz nyugati fajta) 400—800, ígás kocsló (könnyű nyugati fajta) 260—480, alrendelt 10 85—270, vágó ló 40—280 pengő db-ként.

Sertésvásár. Uradalmi zsírsertés páronként 340 kg-on felül 96, szertés sertés Ia 94—98, IIa 91—93, angol főkertés 94, félsertés szalonallva Ia 128—132, IIa 124—128 fillér kg-ként.

Nyersbőr. Marhabőr, 40 kg-nál nehezebb, magyar 70—80, tarka 90—95, a 40 kg-nál könnyebb marhabőr 10 fillérről olcsóbb. Tarka bikabőr 35 kg-ig marhabőr árban, 36—40 kg-ig 20%, 41—50 kg-ig 20%, 51—60 kg-ig 30%, 60 kg-on felül 40% levonás. Borjúbőr, hosszalánál 1.15—1.30, rövidlábú borjúbőr 125—145, mérinó juhőr, zóldsulyban 60—70 fillér kg-ként. Mészáros-lóőr darabonként 10—11 pengő, kisebb lóőrért 10—20% kal kevesebbet fizettek.

Zsír és szalonna. Szalonna, olvasztani való 132—152, sózott 150—180, füstölt 170—240, háj 150—172, tepertő 160—220, sertészsír helybéli 160—176 fillér kg-ként.

Halpiac. Harsca, nagyszág szerint 260—450, csuka 140—240, ponty 150—220, kárász 120—140, compó 120—140 fillér kg-ként. Rák darabonként 10—40 fillér.

Baromfi és tojás. Tyúk 200—350, csirke, rántani való 80—140, sütni való 140—250 fillér darabonként. Leolt baromfi: Tyúk 130—180, csirke, rántani való 130—280, sütni való 170—280, rucy hízott 130—180, lud hízott 130—200, libamáj, nagy 500—700, kicsi 300—500 fillér kg-ként. Teatőjás 10 darabig 8—9, főkötőjás 6.5—9, apró 6.5—7.5 fillér db-ként.

Zöldsej. Sárgarépa 4—16 (csom), petrezselyem 6—20 (csom), zeller 2—10 (db-ja), kálarépa 1.5—3 (db-ja), kartfő 60—160, vöröshagyma, mákölő 10—14, fokhagyma 18—80, cékla 10—24, fejeskáposzta 4—10, savanyított káposzta 28—36, kelkáposzta 6—12, vöröskáposzta 16—36, fejjelátsla 5—12 (db-ja), torna 60—160, burgonya: Gúllaba 10—12, nyári róza 10—12, tömör csiperkegomba 50—200, éti vargánya 100—160, szárított 350—800, uborka, savanyítani való 6—20, nagy, salátának való 4—12, zóldpaprika, apró, hegyes 10—30, nagy, tölteni való 16—32, tök, fész 4—8, paradicsom 6—30, zóldbab 16—48, vajbab 16—48, zóldborsó, hüvelyes 60—110, sóska 14—24, paraj, tisztított 14—24, feketekert 14—24 fillér kg-ként. Zsöl tengeri darabonként 2—8 fillér.

Gyümölcs. Alma 30—80, körte 45—120, szilva, magbaváló 48—64, nem magbaváló 34—58, szilva 120—160, gyümölcsíz 120—300, ringló, nemes 50—100, befozni való 40—72, kajszinbarack 50—150, őszibarack, fehér 40—130, piros 40—180, görög dinnye, faj 20—30, sárgadinnye, faj 14—23, málna 100—180, szőlő (új) 70—120, dívből 380—480, mogyoróból 280—360, héjazott mandula 480—680 fillér kg-ként.

Fűszer és egyéb. Paprika, édesnemes 480—520, félédes 380—480, róza 300—380, mák, kék 140—200, pergetett méz 160—180, kőmennyag 200—300, szappan, szín 96—120, közönséges 56—96 fillér kg-ként.

Szesz és szeszitalok. A szeszpiac a múlt héten az összes szesztelegekkel változatlan áron jegyezték. A gyümölcs-palackoztatás továbbra is száll az iránzat és a gyér kínálat folytán az árak ismét dráztáltak. Törkölypálka 3.40—3.50, seprőpálka 3.40—3.50, szilvörtöm 5.50, eperpálka 4.80, barackpálka 6.50 pengőig terjedő áron kelt el. Borpárlat alig volt üzlet, néhány kisebb tétel 4.20 pengőre áron ajánlottak. Az árak 10.000 literfokonként III. tabázat szerint, + 3% forgalmi adó értendők.

Borpiac. Az előző héten szórányosan 2.2-es alapon is vásároltak, míg ezen a héten 2.4—2.5-es alapon alig egyáltalában nem lehet vásárolni. A kereskedelmi borok ára 2.40—2.60 pengő literfokonként. Jobb minőségű boroké 3.00—3.50 pengő. Uradalmi borok ára 1.50—2.50 pengő.

Idegen pénzek vételi és eladási ára. Svész pengőnként többé kerül száz darab: Angol font 1645—1965; dollár 337.30—341.30; kanadai dollár 332—337; holland forint 184—186 pengő. Svész pengőnként kevesebbet kerül száz darab: Csehkorona 9.50—12; lengyel zloty 60—61.40; szerb dinár 7.15—7.70; francia frank 9—9.40; román leu 3—3.45; bolgár leva 3—3.60; olasz lira 16.90—17.90; svájci frank 77.20—78.10 pengő. — Ezekhez az árakhoz még a Magyar Nemzeti Bank által megállapított hivatalos felárak járulnak.

RÁDIO

Budapest I.

VASÁRNAP, VIII. 14.

9: Céllovverseny megnyitása. 9.40: Hírek. 10: Református istentisztelet. 11: Róm. kath. istentisztelet. 12.20: Pontos idő. Időjárás és vízállás. 13.30: Operaházi zenekar. 13.05: Tárgysorsjáték ismertetése. 14: Operett és filmrészletek. 15: 1. „Az ózsi magvak előkészítése”, Tanyogházi Sándor Árpád előadása. 2. „A szüret kivétel értékesítés szempontjából”, Kovács Miklós szövegű és borászati felügyelő előadása. 15.45: Szalonzene. 16.30: „Székesfehérvár, Szent István városa”. 17: Klamár Sándor magyar néprajzi énekel. 17.50: Látogatás a Velencei tónál. 18.35: Székesfehérvári Zenekar. 19.30: Részletek Magyarország 1938. évi atlétikai bajnoki viadaláról. 20.10: Arany János élete verselése. 20.45: Hírek. 21: Hangverseny Zenekar. 21.45: Időjárás. 22.30: Cigányzene. 23.15: Jazz.

HÉTFŐ, VIII. 15.

9: Hírek. 9.30: Róm. kath. istentisztelet közvetítése Esztergomból. A szentbeszédet Seregi Jusztinán herceprímás mondja. 11.20: Az esztergomi ásatások ünnepélyes felavatása. 12: Cigányzene. 12.20: Pontos idő, időjárás és vízállás. 13: Katonazenekar. 13.30: „A Szent Korona szépsége”. 14: Hanglemek. 15: „A Mezőgazdasági Múzeum mezőgazdasági osztályai”. 15.30: Várhelyi Antal orgonái. 16.05: „Horgászat a Velencei tavon”. 16.35: Táncclemek. 17.25: „Sípulusz tréffából”. 18: Basildes Mária, operaházi tag énekel. 18.30: „Süz Mária néphagyományainkban”. 19: Melles Béla zenekara. 20: „Boldal Erzsébet megkísérelése”. Történelmi játékok. 21: Hírek. 21.20: Operaházi zenekar. 21.55: Időjárás. 22.30: Cigányzene. 23.30: Táncclemek. KEDD, VIII. 16.

12.05: Tamás Lonka, operaházi tag énekel. 12.50: Zeitinger Jenő zongorázik. 13.30: Cigányzene. 16.15: Mesék. 17: „Arany, ezüst és réztermelés Magyarországon”. 17.15: Katonazenekar. 17.55: „A debreceni árumintavásár”. 18.30: „Szent István a katonakirály”. 19: Szalonzene. 19.45: Mikrofonnal a Szent Korona előtt. Közvetítés a királyi palota márványtereméből. 20.20: Hanglemek. 21: „Az északamerikai magyarországi üdvözlő műsora a magyarok második világkongresszusa alkalmából. Az amerikai N. B. C. rádiótársaság közvetítésével. 21.20: A magyarok világkongresszusának megnyitói ünnepsége. 22: Időjárás. 22.05: Cigányzene. 23.10: Hanglemek.

SZERDA, VIII. 17.

12.05: Közvetítés a Magyarok Világkongresszusról. 13: Szimfonikus zene. 16.15: Diákférfia. 17: Cigányzene. 17.45: „Festésztűnk magyarsága”. 18.15: Táncclemek. 19.15: Külligyi negyedóra. 19.30: Zsuzka Péter hegedül. 20: „Bumerang”. Vidám hangjáték. 21.10: Csóka Béla régi magyar dalokat énekel. 21.40: Időjárás. 21.45: Az augusztus 17-iki 12 óra 05-ös adás megismétlése visszafeléiről. 22.05: Szalonzene. 23.10: Cigányzene. CSÜTÖRTÖK, VIII. 18.

12.05: E. Weisz Margit zongorázik. 13: Szalonzene. 16.15: Vízváry Mariska háztartási előadása. 16.55: A magyar országgyűlés ünnepi ülése a Szent István-év

Legújabb szabadalmu dugattyú nélküli gyümölcsfapernetező készülék

Nincs benne bór, gumi, sem fémdugattyú. Nem romlik, nem kopik, szerszám nélkül, szabad kézzel kezelhető. Húszalható bármilyen edényből, vagy háttupintnyóval, utóbbi esetben egy rossz pernetezőgéppel tartályba is alkalmas; belül ónozza is kaputató. Kérjén díjtalan leírát a „Vasárnap”-ra való hivatkozással.

Gyártja:
Takács Károly
ny. MÁV előjáró.
BUDAPEST, VI. Kerekes-utca 24.
Telefon: 2-000-79.

alkalmából. Közvetítés Székesfehérvárról, a városbáza úttörőiről. Majd: A székesfehérvári romkeltő ünnepségek közvetítése. Utána: Szent István szobrának leleplezési ünnepsége Székesfehérvárról. 18.20: Mőricz Pál emlékezete. 20: Részletek Erkel „Bánk bán” című dalművéből. 21.10: Hírek. 21.25: Nemzetközi céllovverseny. 22.05: Jazz. 23.10: Hanglemezek.

PÉNTEK, VIII. 19.

10: A Magyarok Világkongresszusa záróülése. 12.05: Barabás Lúdia hegedül, Szomolányi János, operaházi tag énekel. 13.30: Rendőrzenekar. 16.15: Diákférfia. 17: Szalonzene. 18.30: „II. Szilveszter pápa”. 19: Magyar művészek hanglemeze. 19.30: A magyar Himnusz ünnepi a Gyomai István Társaság rendezésében. 20.30: Lászlóffy Margit zongorázik. 21.10: Cigányzene. 21.45: Időjárás. 21.50: A délelőtti 10 órai adás megismétlése. 23.10: Szalonzör.

SZOMBAT, VIII. 20.

8: Hírek. 8.30: Szent István-napi körmenet közvetítése a Várból. 9: Róm. kath. istentisztelet a koronázó főteemplomból. A szentbeszédet Seregi Jusztinán herceprímás mondja. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.20: Pontos idő, időjárás és vízállás. 12.55: Országvilág a budavári királyi várpalotában. 13.25: Operaházi zenekar. 14.35: I. számú reggelszoport. 15.10: Harsányi Gizli mesél. 15.35: Szalonzene. 16.45: Előadás három erdélyi íróról: Kocs Károlyról, Nyíró Józsefről, és Tamási Áronról. 17.10: Néprajzi hanglemek. 17.50: „Szent István a magyar szadok tükrében”. 18.20: Cigányzene. 19.30: „István király”. Hangjáték két részben. 21.25: Hangverseny Zenekar. 22: Időjárás. 22.50: Cigányzene.

Budapest II.

Vasárnap, VIII. 14. 11.30: Magyar nóták hanglemekről. 15: Szalonzene. 17.30: Előadás. 18.40: Előadás a beszédléptel találatásának 50. évfordulóján. 19.40: Előadás. 20.10: Zongora. — Hétfő, VIII. 15. 17.30: Részletek az atlétikai versenyről. 18.20: Hanglemek. 19.30: Előadás. 20: Hírek. 20.25: Zenekari hangverseny. — Kedd, VIII. 16. 18.25: Hanglemek. 19: Elbeszélés. 19.30: Mezőgazdasági felőra. — Szerda VIII. 17. 19.30: Utelírás. 20: Hírek. 20.25: Hanglemek. — Csütörtök, VIII. 18. 18.25: Egészségügyi előadás. 19.15: Hanglemek. 20.10: Hírek. 20.55: Cigányzene. — Péntek, VIII. 19. 18.30: Magyar nóták zongorán. 19: Előadás. 20.10: Hanglemek. 21.30: Hírek. — Szombat, VIII. 20. 11.15: Hanglemek. 17.50: Gordonka. 18.30: Elbeszélés. 19: Mezőgazdasági felőra. 19.35: Postászeneker. 20.35: Hírek. 20.55: Táncclemek.

Arany- és ezüstpénzek ára

Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 37 fillér; kétkoronás 75 fillér; ötkoronás 1 pengő 97 fillér; régi egyforintos 1 pengő 0 fillér.
14 karátos tőmőrarany grammonként 3 pengő 20 fillér.
Szarany kilogrammja 5800 pengő.
Szinezüst kilogrammja 96 pengő.

Vásárok jegyzéke

Vasárnap, VIII. 14. Állat- és kirakóvásár: Debrecen, Gyoma, Makó, Monost. Szegvár. — Hétfő, VIII. 15. Állat- és kirakóvásár: Cece, Örkény (bizonytalan). Kirakóvásár: Sárt. — Kedd, VIII. 16. Állat- és kirakóvásár: Bogdás, Dunaföldvár, Kiskőrös, Pécsvárad, Sáros (bizonytalan), Siklós, Solt. Marha, sertés- és kirakóvásár: Balkány. Sertés- és kirakóvásár: Borsodnádásd, Ózd. Ló, marha- és kirakóvásár: Keresztúr, Nagocs, Nagyatád, Regély. Marha- és kirakóvásár: Nagyvács, Vádasárosi. Ló, marha- és sertésvásár: Salgótarján (bizonytalan), Vajszló. — Szerda, VIII. 17. Állat- és kirakóvásár: Ajka, Balmaul város, Csapod, Dunaföldvár, Jászberény, Kiskunfélegyháza, Okány, Solt, Székesfehérvár, Tiszabercel. Ló, marha- és kirakóvásár: Bajna, Mucs, Nagyköny, Sjótok, Zalaszenteslő. Sertés- és kirakóvásár: Rudabánya. — Csütörtök, VIII. 18. Állat- és kirakóvásár: Szabadszentkirály, Tégási (bizonytalan). Ló, marha- és kirakóvásár: Bajna, Kiskőrös, Lajoskomárom. Ló- és kirakóvásár: Darány, Pácsa. — Péntek, VIII. 19. Állat- és kirakóvásár: Csenger, Komádi, Veszprém. Ló, marha- és kirakóvásár: Vép. — Szombat, VIII. 20. Nemzeti ünnep, nincsen vásár.

KIADÓTULAJDONOS:
„FALU” MAGYAR GAZDA
ÉS FÖLDMŪVÉS SZÖVETSÉG
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
MAYER EMIL.